

P V I S

1 6 1 8

EX LIBRIS
ILLVSTRISSIMI VIRI,
DN. DAN. LVDOLPHI,
LIB. BAR. de DANCKELMANN,
S. REG. MAI. BORVSS. CONSILIARII
STATVS INTIMI, cetera,
BIBLIOTHECÆ ACAD. FRIDERICIANÆ
TESTAMENTO RELICTIS.

EF 14

**DIVI AMPHI-
LOCHII, DE STV-
DIIS RECTE FOR-
MANDIS**

**EPISTOLA GRÆCA:
NUNC PRIMVM POST
annos MCCXL. è veteri codice
manuscripto in lucem prolata, & eodem
genere carminis Latinè reddita, bre-
vibusq; insuper Notis
illustrata**

A

**M. JOACHIMO ZEH-
NERO.**

**ANNO MDCIX,
SCHLEVSINGÆ**

Sebastianus Schmuccius excudebat,

DIVI AMPHII

LOCUS DE STA

DISCRETOR

PRISTOR

INNOVATIONE

ANNO 1600

MANUSCRIPT

LIBRARIUS

JOHANNES

DE

ORDINARIUS

SECRETARIUS

ILLVSTRIS
SIMO PRINCIPI
AC DOMINO, DOMINO JO-
HANNI ERNESTO, DUCI SAXONIAE,
Landgravio Thuringiae, Marchioni Mi-
sinae, &c. Jenensis Academiae Recto-
ri Magnificentissimo, Domino
suo clementissimo.

Vinquennium
fermè iam elapsum
est, Illustrissime Princeps,
Domine clemētissime, post-
eaquam Cl. V. M. VVolf-
gangus Seberus, Gymna-
sij Hennebergici Rector so-
lers atque industrius, do-
A 2 nato

4. nato gemino codice ma-
nuscripto, ἀνέκδοτα quædam
Divorum Patrum monu-
menta mecum benignè
commūicavit, quòd ea pro-
fessione meæ accommo-
datiora existimaret. Quam-
vis verò iam tum intelli-
gerem, quid mearum esset
partium, atque idcirco in
Notis ad Alcimum, illorū
quoque editionem pollice-
rer: hactenus tamē id com-
modè effectum reddere
haud potui, quòd cœptis
meis alia officij munia, æ-
què necessaria, obstiterint.
Nunc verò iis utcunq; con-
fectis, à D. *Amphilochii* epi-
stola

Fig. 220.

stola De recta institutione
boni Principis, aut cuius-
cunq; sobolis generosæ or-
diri, eamq; (sed metro Lati-
no priùs expressam, ac bre-
viter explicatam) in publi-
cum edere volui, ne tam
præclari doctoris fragmen-
ta penitus interirent, sed
religiosè asservata, etiam
ad posteros (si qui futuri
sunt) transmitterentur. E-
quidem, si paginarum nu-
meros spectem, hæc per-
quam tenuia & exigua es-
se fateor: interim tamen
haud dubito, quin & ipsa
non nihil ad Ecclesiæ ac to-
tius Reipub. literariæ uti-

A 3 lita-

6. litatem conferre queant.
Primùm enim, autor pas-
sim urget veræ sapientiæ
fundamentum, nempe Pi-
etatem, cuius studium cor-
dibus humanis, præsertim
annis iuvenilibus, nun-
quam tanto conatu incul-
cari potest, quin maximo-
perè sit opus. Quod proxi-
mum est, non parum in ser-
vient refutando Pontificio-
rum dogmati, cum primis
autem impio Concilij Tri-
dentini decreto, quod ful-
mine anathematis ferien-
dos pronunciat omnes, qui
libros Apocryphos pro Ca-
nonicis non susceperint :
cum

Sessionis
quaræ de
creto primo,
5. April.
8546.

t.
f.
æ
i-
r-
n
a-
l-
o-
i-
r-
s
i-
-
-
i
-
:
n

cum *Amphilochius*, cæteriꝫ
Episcopi orthodoxi, circi-
ter annum à CHRISTO na-
to CCCLXX. um longè di-
versum senserint, quemad-
modum partim è verbis
textus, partim è Notis ad-
iunctis clariùs elucescet.
Ne quid addam de verborũ
elegantia, & Græci carminis
concinnitate, quæ sanè tã-
ta est, ut vel absque hedera
suspensa se ipsam, bonis &
literatis omnibus, satis su-
pérque commendatura sit.
Ad pravos & indoctos ꝑ
attinet, perversa istorũ iu-
dicia ne flocci quidem fa-
cio: veruntamen, ne im-

7.
Vers. 255. &
319.

A 4 pro-

2. probitati quidvis impunè
liceat, mihi adversùs petu-
lantem & protervam eius
iniuriam præfidiū aliquod
parandum censeo. Quam-
obrem Tuæ Celsitudini,
Princeps Illústrissime, pium
ac vetustum hoc scriptum,
nunc primùm è tenebris e-
rutum, atq; à Celsitudinis
Tuæ instituto non omni-
nò alienum, humiliter offe-
ro, submissequè rogo, ut Tua
Celsitudo eius patrociniū
placido ac sereno vultu
fufcipere dignetur. Pro qua
clementissimæ voluntatis
significatione, si nihil ali-
ud, saltem pias preces & vo-
ta

ta indefessa, non solùm ad
impetrandam Tuæ Celsitu-
dinis, verùm etiam Illustris-
simæ matris, Tutorum, fra-
trum, patruelium, adeoq; u-
niversæ domus Saxonicæ
incolumitatem perpetuã,
cum subiectissima humili-
miac perēnis obsequij pol-
licitatione, spondeo. Datis
Schleusingæ, VI. Idus Fe-
bruarij, Anno MDCIX.

Tuæ Celsitudinis

Subiectissimus

M. Joach. Zehnerus.

As

PRAE-

PR AEFATIVNCVLA
DE AVTORE, ET
Argumento epistolæ,

Pistola huius auctorem, nonnihil in dubium vocare ausus est Iacobus Billius, non aliam ob causam, quam quòd librarius quispiam statim post ἐπιγραφῶν subiecisset; καὶ τὰυτὰ δὸνκῆ μοι τῆς θεολόγου τυυχάενεν φρενός, ὡς παρὰ ἀμφιλόχου [ἢ ἀμφιλόχου] γραφέντα, h. e. Etiam hæc mihi VIDENTVR à Theologi mente profecta, tanquam sub Amphilocheij nomine scripta. Nuda huic opinioni nonnihil roboris addiderunt, similitudo styli, & copia exemplorum, quibus demonstrari potest, Nazianzenum non suo tantum, sed interdum etiam aliorum nomine carmina conscripsisse, ceu sunt, Epistola Nicobuli filij ad patrem ὁμῶννον, cum addita huius responsione, & alia quædam ad Vitalianum, parentem ἀσσογίου, quarum tamen singulas à Gregorio Nazianzeno, Theologo καὶ ἐφοχῶ dicto, exaratas

Part. 3, fol.
44. 45. Græ.
958. Lat.
Fol. 38. Græ.
965. Lat.

ratas constat Sed rationum harum debilitatem, nemo non animadvertit. Primum enim misera esset veterum scriptorum conditio, si non Criticorum duntaxat virgulas censorias subire, verum insuper à levissimis amanuensium quoque coniecturis pendere, horumque non tam iudicio, quàm suspicionibus stare vel cadere debeant. Deinde, haud mirum est, si Amphilocheus, Basilus Magnus, & Nazianzenus, quippe coetanei & commilitones, sub iisdem praeceptoribus ad consimile orationis filum, aut eandem propemodum assuefacti sint venam: quæ in carmine, praesertim Iambico, tanto difficilius agnoscipotest, quòd singulis regionibus assignati sint certi pedes, ad quorum metra, quoscunque etiam autores astringi necesse est. In exemplis, quæ adducuntur, ingens apparet diversitas. Nam Nicobulus, rudis & novellus etiamnum erat tyro: quamobrem Nazianzenus ipsius (utpote sobrini) nomine à patre contendebat, ut filium discendi cupiditate flagrantem in Academiam ablegaret, ubi studijs commodius incumbere, atque universam horum ἐγκυκλοπαιδείαν absolvere posset. Quod idem de Vitaliani quoque liberis res-

sponsum

Nazianz. ora.
 às μέγαρ
 βασιλεως
 fol. 80. Græ.
 498. lat. Et
 Monodia in
 eundem Ba-
 fil. fol. 1,

sponsum volumus, nisi dicamus, hos maioris
 autoritatis gratia Nazianzenum adijisse atq;
 exorasse, ut hęc epistola sub ipsorum nomine
 scripta patrem iratum placaret. Longè alia
 ratio est Amphilochij, qui iam nec magistro
 nec interprete opus habuit, quemadmodum
 testantur eruditissima ipsius scripta, quorum
 Catalogum infra subiungemus. Interim, cum
 ipse Billius fateatur, hoc poema etiam in
 antiquissimo suo codice D. Amphilochio af-
 signatum fuisse: hunc verum ac genuinum
 eius autorem statuimus.

Fol. 325.

Porro Amphilochius, circiter annum 365.
 Episcopus fuit Iconij, q̄ celebre est Lycaoniae
 oppidum, Act. 14. 20. Sozom. lib. 7, cap. 9.
 unde à Theodorito li. fol. 90: Ἀμφιλόχῳ ὁ
 4. histor. eccles. cap. 11. προϊστάμενῳ τῆς ἐν
 ἀπὸ καλεῖται ὁ πάντων ἱκονίων ἐκκλησίας.
 φησὶ Ἀμφιλόχῳ, Theodorit. lib. 5. cap.
 τῶν λυκαόνων μητρόῳ 8. fol. 338: Ἀμφιλόχιος
 πόλιν νέμειν περὶ λυκαόνων ἡγῆτο.
 σευμένῳ, καὶ ἅπαν ἰδιωτῶν τὸ ἔθνος, lauda-
 tissimus ille Amphilochius, cuius pastui Ly-
 caonum metropolis commissa fuerit, quiq;
 totam illam gentem moderatus sit. Anno
 Christi 381. interfuit secundae Synodo Oecu-
 menicae.

*menica, nimirum Constantinopolitana, cuius decretis unà cum reliquis Episcopis, numero CXLVI. subscripsit. Pro norma sana doctrina quàm acerrimè pugnavit contra omnis generis hereticos, maximè tamen adversus Messalianos, quos alij ὁ χιτῶες, alij ὁ ἄβυσσῶες nominabant, itemq; contra impiam Arianorum sectam, quorum conventicula singulari stratagemate disturbavit. Cum enim Theodosius Imperator eos ex urbibus semovere nollet, quòd illud paulò durius atq; inhumanius existimaret: Amphilo-
 chius anno 383. cum pluribus alijs Episcopis tum accersitis Imperatorem submisisse ac religiose salutabat: verùm sexennem huius filium Arcadium, quem parens paulò antea, nempe XVI. Ianuarij, in imperij consortium assciverat, ne minimo quidem reverentia aut honoris indicio dignabatur, sed propius accedens, simulq; digito ipsi caput demulcens, dicebat: χαῖρε τέκνον, Salve filii: quòd Imperator in filij contumeliam accipiebat, senemq; palatio extrudi mandabat. Is verò cum à satellitibus raptaretur, ad Imperatorem conversus, aiebat: ὁρᾶς, ὦ βασιλεῦ, ὅπως ὁ φέρει τὴν τῶ ἁγίου ἁγίου ἁγίου, ἀλλὰ τοῖς*

I 3.

Tom. 1. Concilior. fol. 490.

Theodorit. lib. 4. cap. 11. fol. 325.

Niceph. lib. 12. cap. 9. fol. 715.

Socrat. lib. 5. cap. 10. fol. 245. Gr.

Sozom. lib. 7. cap. 6. fol. 39

Theodorit. lib. 5. cap. 10. fol. 341.

τοῖς

τοῖς αἰς τὸν παροῦνσι χαλεπαίνεις πικρῶς.
 κρίσεις σου δ' ἔν, καὶ τῶν ὄλων θεῶν, τὸς τοῦ
 ἵον αὐτῶ τὸν μονογενῆ βλασφημῶντας βολε-
 λύτης, καὶ ὡς ἀχαρίστους περὶ τὸν σωτῆρα καὶ
 θυεργετῶν γεγενημένους μισῶν. *Vides, ὁ Im-*
perator, quān agrē filij tui ignominiam pa-
tiaris: imò illis, qui ei insultant, graviter
succenses. Credas igitur, huius universita-
tis rectorem Deum, eos qui contra filium su-
um unigenitum blasphemias evomunt, iti-
dem detestari, & tanquam ingratos erga ser-
vatorem & patronum suum odio prosequi.

Lib. 7. cap. 6. *Sive, ut Sozomenus refert: ἔτω δ' ἡ νόμισον,*
 fol. 93.

ὦ βασιλεῦ, καὶ τὸν ἑράνιον πατέρα ἀγαπᾶς
 κτλ. πρὸς τὸς ἀνομοίως τὸν ἵον τιμῶντας, καὶ
 ἡθροῦς τολμῶντας ἀποκαλεῖν τὸ γεννῆσαν
 τῷ. *Ad hunc modum, Imperator, existima*
cælestem quoque Patrem excandescere in eos,
qui filium cum patre non equaliter hono-
rant, & genitore inferiorem nuncupare au-
dent. Quo dicto Imperator delectatus, Epi-
scopum revocat, et veniam precatus, eum ve-
ra locutum confitetur. De ipsius morte

Verf. 97. ἔσι
 τοι, ὦ χαρί-
 εσσα, δεῖ
 δ' οὐκ
 nihil annotatum reperio, exceptis versibus
 Nazianzeni in παραινέσει ad Olympi-
 dem, cui præ cæteris Theodosiam, veluti mo-

rum ac vite magistram commendat, & 15.
addit:

αὐτοκράσι γνήτη μὲν ἀμύμον & ἀρχιερῆ & Verſ. 101.
ἀμφιλόχῳ, τὸν ἐπέμψα θεῶ, θέκλα γε σὺ
ἀγνή,

ἢ γέλον ἀτρεκίης ἐρικχέα, κῦδ & ἐμῶ.

Soror est germana beati

Præsulis Amphilochoi, quem iam cum virgi-
ne Thecla

Premisi ad Dominum, vitiorū labe carentē,

Præconem fidei, quo non vocalior alter,

Immortale meum decus, &c.

Cum igitur Nazianzeni obitus in an-
num 389. inciderit, & Amphilochoius prior
è vivis exceſſerit: omninò inde colligendum
est, eum post colloquium illud cum Impera-
tore haud diu superstitem fuisse. Nec DE
SELEVCO quicquam memoria proditum est,
nisi quòd ipse Amphilochoius hunc
appellat ————— ἐγγενὸς ῥίζης κλάδου,

Verſ. 2.

hoc est, nobilis radicis raram, procul dubio
è familia Seleucidarum, qui Alexandro Ma-
gno è vivis sublato (I. Macc. I. v. 9. 10. II.) in
ea vicinia rerum ad annos CXV. potiti, sed
tandem à Romanis dignitate regia exuti, &
ad priuatam sortem redacti fuerant.

Cate-

Ceterum, ut alia scripta περιεπέμικα ἢ
 παραινέτικα: sic hæc quoque Epistola recte ad
 genus Deliberativum refertur. Amphilo-
 chus enim Seleucum exhortatur, quo pacto vi-
 tam componere, & cum primis quonam ordi-
 ne studia ritè aggredi debeat. Sub Exordi-
 um & salutationem partim benevolentiam

Vers. 2.

captat, dum Arboris & ramorum similitu-
 dine allegata, ipsi maiorum proficiam & fa-
 cta heroica in mentem revocat, partim at-
 tentionem movet, quandoquidem pollicetur,
 se huiusmodi παραινέτικα tradituru-

Vers. 3. 4.

rum, qua cum discipulo, tum praeceptori ho-
 norifica esse possint. Propositio tripartita vi-
 detur. Monet enim Seleucum, ut 1. pieta-
 tem, vel timorem Dei, (vers. 5.) 2. honesta-
 tem morum, (vers. 8.) ac 3. studia literarum,
 (vers. 34.) sedulo colat. Confirmationis loco

Vers. 12. 13.
14. &c.

adducuntur argumenta, primum ab honesto,
 quod hæc καμύλια tam iuvenibus
 quam adultis maximo sint ornamento: de-

Vers. 25.

inde ab utili, quod sola hæc bona homini per-
 petua sint, nec adversitate ulla imminui que-
 ant. Cum primis verò, in literarum studijs
 ita versandum suadet, ut initio à Philosopho-

Vers. 35.

phicis factò, Poëtarum, historicorum, Rhe-

torum

torum ac Dialecticorum libros (veruntamen debita circumspeditione adhibita) diligenter evolvat: quod ut rectius fieri possit, proluxa digressionem instituta, enumerat impedimenta, studijs contraria, ceu sunt: primum sodalium, v. 66, 67, 68, 69, 70, 76: obscena theatrorum carmina, v. 77: histrionicae Pantomimorum saltationes, v. 90: spectacula cruenta, ubi damnati cum bestijs pugnare cogebantur, v. 114. & ludi circenses, v. 150. quorum singulorum turpitudinem & damna recenset, ideoq; tempo illud potius studijs humanioribus, maxime autem Logicis atq; Ethicis, impertiendum iudicat. Porro Philosophiae cursu feliciter absoluto, Seleucum ad Bibliorum lectionem, sive ut hodie vulgo loquimur, ad Theologiae studium, & pleniorum sacrosanctae Trinitatis agnitionem transire iubet, atq; hunc ordinem Mosis exemplo confirmat, qui & ipse omnibus Aegyptiorum disciplinis imbutus, (Act. 7. 22.) ac postea nihilominus ad Dei aspectum & colloquium familiare (Num. 12. 8. Exod. 33. 11.) admissus, totiq; Israelitarum genti, tantum non Principis aut Regis nomine (Deut. 33. 5.) praefectus fuerit. Quoniam verò non omnes sa-

17.

Verf. 38. 39.

usq; ad 64.

Verf. 65.

Verf. 163.

Verf. 182.

Verf. 183.

Verf. 192. 193

Verf. 219.

Verf. 227.

B

cre

18. *era scripturae libri eadem autoritate praediti*

Verf. 251. sunt: illustre horum discrimen ostendit ac docet, quinam pro θεοπνεύματος, h. e. ab ipso

Vide Compend. Theol. pag. 21. Deo (2. Timoth. 3. 19. 2. Petr. 12. 1.) inspiratis, ac verè Canonicis (Phil. 3. 16.) haberi debeant. In Epilogo (v. 319.) repetit propositionem, & precipua argumenta, è quibus τὸ

Verf. 320.

Verf. 327.

Verf. 331.

Verf. 332.

ἄριστον, hoc est, geminam utilitatem, qua inde ad Seleucum reditura sit, vel ut Apostoli verbis utar, promissiones ac praemia cum huius, tum alterius vitae, (1. Tim. 4. 8.) non absq; splendida εὐδοκία gaudiorum caelestium, maximoperè urget.

Carmen est Iambicum Senarium, in quo tamen autor interdum Graecanica libertate usus, vocales natura breves, vel ob sequentem liquidam (ut vers. 5. 22. 119. 138. 141. 220. 236. 240. 257. 258. 264. 281. 284. 299.) vel ob caesuram, (vers. 14. 95. 120. 142. 275. 330.) potissimum tamen finale, etiam ijs in locis, ubi adiecto v ἐφελκυστικῶν integram positionem constituere potuisset, (ut vers. 4. 12. 42. 89. 305.) de industria produxit: alicubi etiam Iambis ac Spondeis alios pedes, ut Anapestum (vers. 37. 49. 57. 73. 186. 189. 222. 245. 247. 269. 274. 278. 289. 303. 305. 306. 325. 335. 336.) Dactylum (vers.

(vers. 73. 42. 49. 71. 214. 268. 310. 316.) & Tri-
brachyn (vers. 193. 259. 263. 266. 281. 285. 297.
303. 307.) admiscuit: quod mihi quoque in La-
tina Paraphrasi sapiculè imitandum fuit, ne
genuini sensus perspicuitatem, nimio legum
Profodicarum rigore, aut affectata carminis
Iambici puritate corrumpere, ut ex
diligenti singulorum versu-
um collatione pa-
tebit.

19.

B 2

AMOLAGS

Α Μ Φ Ι Λ Ο Χ Ι Ο Υ Ε Π Ι

σκόπῳ ἱκονίῃ ἐπιστολῇ, πρὸς
Σέλευκον.

Χαίρην κελεύω τὸν καλὸν τε καὶ γαθόν,
ἕϊόν Σελευκον, δὴ γενῆς ῥίζης κλαδῶν.
χαίρειν δ' ἐκ αὐτὸς ὄψομαι τῶ σῶ βίῳ,
μαθήμασί τε καὶ τρόποις φρονεῖν μέγα.

5. πρῶτον μὲν ἔν φόβον τε καὶ πόθον ἔχε
θεῶ. θεὸς γάρ, πᾶσιν ἀρχὴ καὶ τέλος
τοῖς ὀφρονέσσι γίγνεται παυτὸς βίῃ.
τὸ δεύτερον δ' ἐ, τὸν τρόπον ἀσκή, τέκνον,
πραῖον, ταπεινόν, ἐγκρατῆ, σεβρῶν, γλυκῶν,
10. ἀβάσκανον, δίκαιον, ἀνδρῶν, σοφόν,
σεμνόν, φιλεργόν, εὐσαβῆ, καὶ σώφρονα.
κόσμος γάρ ὅτ' καὶ νέοις καὶ πρεσβύταις,
μὴ χήμασι τοσῶτον, ἀλλὰ τῶ τρόπω
πλοστῶν. τὸ σὸν γάρ τῶτο, τὰ δ' ἐ χήματᾶ
15. παύζῃ πλανῶντα πλὴν φιλόπλοστον νόσον:
ἄλλοις ἀπ' ἄλλων προσγελαῖν πεφυκότα,
πόρνης ἀπίσῳ τὸν τρόπον μιμῶμενα,
πολλὰς ἐρασὰς ποικίλως μωκωμένης,
σιμώντα καὶ φεύγοντα καὶ κολλώμενα,

τύτοις,

AMPHILOCHII, EPI
 scopi Iconiensis Epistola, ad
 Seleucum.

S Alvere iubeo, nobilis radice
 Ramum Seleucum, filium bonum ac probum.
 Quin vita, & arte, ac moribus ipsemet tuis
 Gaudere, meq; efferre magnifice velim.

5. Primum DE I timorem & ardorem simul
 Habeto. Namq; is recta sentientibus
 Exordium finisq; vita est totius.

Quod proximum est, mores tuos, fili, excolas.
 Sis mitis, humilis, temperans, amabilis,

10. Non invidus: justus, sapiens, fortis, gravis,
 Constans, modestus, in labore sedulus.

Namq; hoc senes iuvenesq; decorat maxime,
 Si non opibus, sed moribus, sint divites.

Hi, proprie sunt nostri: opes erratica

15. Fallunt habendi morbidam cupidinem:

Sic ficta, ut alijs post alios arrideant,
 Instar meretricis perfida, qua nequiter

Multos amatores varijs ludit dolis:

Adsunt, fugiuntq; rursus, & se agglutinant

20. τῶτοις, ἐκάνοις, ὅδ' ἐνὶ δ' ἐ γνησίως.
 τὸ γὰρ βέβαιον, ὅκ' ἔχα πλῆθος φύσις.
 λαβροῖς θαλάσσης κύμασιμ ἠκασμένην,
 κυρτιζόμενοις, πίπτουσιν, ἀσάτω φορᾶ.
 σὺ τοίνυν, ὦ πάτερ, τοῖς τρόποις πλοῦτων ἀείω
25. θησαυρὸν ἔξας, ὃ κλοπαῖς συλόμενον,
 ὃ συκοφανταῖς γν' μέσω προκάμενον,
 ὃδ' αὖ τυράννων χερσὶν ἔξαντιζόμενον,
 ἢ βαρβαρῶν ὀπλοισιν ἐκπορθόμενον,
 μένοντα δ' ἄνδριν τῶν ἀσωμάτων δόμων.
30. ψυχῆς ταμέαις ἀσφαλῶς τηρούμενον,
 ὃν ὅτε λαβρον ἐδίψ' ὑγρὸς μὲν ὄ, Ⓞ
 ὃδ' αὖ καλύπτῃ κῦμα ποντίος θαλάσσης.
 τῶτον μὲν ὅπως ὄντα σὸν καὶ γνήσιον
 πλοῦτον φυλατῶν, σμῆχε τοῖς μαθήμασι,
35. βίβλοισι ποιητῶν, ἱστορικῶν συγγραμμάτων,
 καὶ ταῖς τρεχούσαις ῥητορῶν ἐυλωπίαις,
 λεπταῖς τε μερίμασι φιλοσόφων ἀσκήμενον Ⓞ,
 τῶτοις δ' ἀπασιν ἐμφρόνως γνῆτιγχανε,
 σοφῶς ἀπάντων συλλέγων τὸ χεῖριμον,
40. φεύγων δ' ἐκάστῃ τῷ βλαβῆτι κερμιμένως,
 σοφῆς μελίτης ἔργον ἐκμιμέμενον Ⓞ,
 ἥτις ἐφ' ἀπασιν ἀνθεσι καθιζάνει,
 τρυγᾷ δ' ἐκάστῃ πανσόφως τὸ χεῖριμον,
 αὐτῷ ἔχουσα τῷ φύσιν διδασκαλαον.

σὺ δ'

30. *Modo his, modo illis, nemini autem serid.
Nam tota opum natura, certi nil habet,
Sed conferenda est cum marinis fluctibus,
Qui nunc tument, nunc lubrico motu cadunt.
Proinde, si bonis abundes moribus,*
35. *Theaurum habebis, non rapinae obnoxium,
Non scyphantarum patentem iniurijs,
Quin nec Tyranni exhauriendum robore,
Nec barbarorum viribus superabilem,
Sed incorporeis permanentem in adibus,*
30. *Satisq; tuto anima penu reconditum,
Quem nec voracis devoret flamma rogas,
Nec obtegat vastum trucis ponti salum.
Has ergo germanas, & ipsa re tuas
Opes, probe custodiens, orna artibus:*
35. *Libris Poëtarum, historicorum opusculis,
Largifluaq; rhetorum facundia, &
Subtilibus curis Sophies, exercitus.
In hisce prudenter tamen versaberis,
Vt colligens è singulis, quod utile est,*
40. *Damnosa solerti fugias acumine:
Imitatus hac in parte apicula industriam,
Quae floribus quibuslibet sanè insidens,
De singulis, quod optimum est, depascitur,
Ipsam sibi naturam velut magistram habens,*

45. σὺ δ' ἐκ λογισμῶ, τῶν μὲν ἀφθόως δρέπτω
 τῶν ὠφελόντων: ἃ δ' ἐξ βλάβου φέρει,
 σιωπῆς τὸ φαῦλον, ὄψεως ἀφίπρασσο.
 ἀκύνητος γὰρ ἐσιν ἀνθρώποις ὁ νόσ.
 ὡδ' ὅσα μὲν αὐτοῖς εἰς ἀρετὴν ἐγκώμια
50. ὑμῶσιν αὐτῶν ἐγγράφει, καὶ τῶν παλιν
 κακῶν ψέγουσι, ταῦτα σὺ παρδ' ἡ μαθῶν
 καὶ νόσ φυλάξαι καὶ χάριν τῆς λέξεως.
 ἃ δ' εἰς θεὸς ἐγράφαι γὰρ λήρω παλαῖα,
55. μύθος ἀσέμνος, δαιμόνων διδάγματα,
 μύθος, γέλωτ' ἀξίως ἢ δακρύων:
 ταῦθ' ὡς βρόχος τε καὶ πάγας ἀκρεφέφ.
 ἄμφω δ' ἀναγνῶς, τὸς θεὸς, καὶ τὸς λόγους,
 θεὸς γελοῖος, καὶ λόγους ἐρασμίως:
 καταφρόνῃ μὲν τῶν φιλοδόνων θεῶν,
60. λόγους δ' ἐλεμῶν, ὡσπερ ἐξένος φυτῶ,
 καὶ τὰς ἀκάνθας φεῦγε, ἢ ῥόδων δρέπτω.
 καὶ τῶν μὲν ἔξω σοι λόγων ἔστ' νόμ' ἄριστ'.
 οἷς δ' ἐπ' ἅσων ἀρμόστῃ νέμαν
 παρδ' ἴω, ἐρῶ μὲν ἀλλὰ μικρὸν ὕπερομ.
65. ἐκείνο γὰρ σοι πρῶτον ἅπαν βύλομαι:
 φεύγαν κατακρον τῶν κακῶν ὀμιλίας
 καὶ τὰς γὰρ αὐταῖς ἰδονὰς καὶ τὸν νέον.
 πολλοὶ γὰρ εἰσιμ, ὡσπερὰ βοσκήματα,
 ψάρας γέμοντα ἢ νοσήματ' τινός,

οἱ τὸς

45. *At tu, ratione præditus, larga manu
 Decerpe, quæ sunt usui: sed, quæ nocent,
 Ab his animadverso malo, statim avoles,
 Nam mens celer pernixq; inest mortalibus.
 Quod si qua scripta sint in his encomia,*
 50. *Quæ concebrent virtutem, & è contrario
 Reprehendant vitia: discere sedulo, notans
 Et res, & elocutionis gratiam.
 Quæ verò de Dijs finxerint mendacia,
 Nugas pudendas, disciplinas Dæmonum,*
 55. *Et fabulas, risu ac lacrymis dignissimas:
 Hæc, ut laqueos tendiculasq;, exhorrescito.
 Sed quando legeris, cum ridiculos Deos,
 Tum maxime sermonis elegantiam:
 Deos voluptatum ministros respiciens,*
 60. *Et verba honorans, tanquam iisdem in vepribus,
 22. Spinæ carveto, sed rosas decerpito.
 Atq; hæc quidem de disciplinis exteris
 Lex optima est: verum quibusnam debeas
 Totus vacare, paulo post monebimus. Vers. 185.*
 65. *Namq; hoc prius tibi volebam dicere,
 Quod cuilibet iuveni, sodalitium malum,
 Atq; illecebræ huius, extreme fugienda sint.
 Nam plurimi sunt, tanquam pecudes langvide,
 Quas vel scabies vel morbus urget quispiam,*

70. οἱ τὸς νέος παρῶσι τὸς ἀπλοσύρους
 παρὰ τριβόμλοι ἢ γν' δ' ὄλω πανουργίας,
 ὡς περ νόσο, θέλωσι τῆς πονηρίας
 αὐτὸς ἀναπιμπλῶν, ὡσε τῆ τῶν πλειόνων
 κοινωνία σφῶν τοῖς κακοῖς ἐπισκοταῖν.
75. ἔατος φυλάτῃσ, καὶ γὰρ, ὡς Γαύλω δ' οὐκῆ,
 φθάρσιν ἤβη χηρῶ δ' ὁμιλία κακαῖ.
 καὶ μὲν ἐκάνο σφόδρα σοι τηρητέον.
 μίσει θεάτρων, θυρίων, ἰπποδρόμου
 ἄστεμον ὡδ' ὡ, δ' ὕσειν κακῶν θεῶν.
80. βίε ματαιότηας, ὕδραν ἠδ' ὀνῶν,
 ἀνδρῶν ἀσελγῶν ἀπρεπῆ μαθηματῶ,
 οἷς δ' ἐν ὄσιν αἰχρὸν, ἢ τὸ σωφρονῶν.
 οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν αἰχμῶν ὑπέρεται
 τέχνῳ ἔχουσι τὸ φρονῶν ταῖς ὕβρεισ,
85. κίμοι γελοῖων, κονδύλοισ ἀθισμῶν,
 αἰδ' ὡ τεμόντες ταῖς ξυροῖς παρὸ τῶν τριχῶν,
 ἀσελγῆς αἰχρότησ ἐργασῆριον,
 οἷσ πάντα πάχην καὶ παθεῖν, ἃ μὴ θέμις,
 γν' ταῖς ἀπῶτων ὄφεισι, τέχνης μέρσ,
90. ἄλλοι δ' ἐκάνων ἐβησ ἀθλιώτερον,
 τῶν ἀρρῶντων πλὴν δόξαν ἐφορχύμενον,
 μελῶν λιγυσμοῖς συγκατακλῶντες φύσιν,
 ἀνδρες, γυωαῖκες ἀρρῶνες, θηλυδρίαί,
 ἔκ ἀνδρες, ὃ γυωαῖκες, ἀφενδ' αὐ λόγων

τὸ μὲν

70. Hi, simpliciores tentant adolescentulos,
 Atq; interim affricando, versutis dolis,
 Sua improbitate, ceu gravi morbo, volunt
 Ipsos replere, ut societate plurium
 Densam suis caliginem offendant malis.
75. Ab his caveto: namq; Paulo iudice,
 22 Mores bonos consortium perdit malum.
 Apprimè & hoc tibi notandum, ut oderis
 Cantus theatrorum, ferarum, hippodromiq;
 Obscena carmina, acerba mali spectacula,
80. Quæ vanitas vitæ, voluptatum hydra sunt,
 Inhonestæ disciplina hominum petulantium,
 Quibus nihil tam turpe, quàm modestia, est.
 Namq; huius administri turpitudinis,
 Artem putant, efferre sese iniurijs,
85. Mimi ridiculorum, assuefacti ad verbera,
 Impuritatæ officina, quæis pudor,
 Præ crinibus, resectus est novaculis,
 Quibus patrare aut perpeti quodvis nefas
 Ante omnium ora, præcipuæ artis est opus.
90. Sed alia quadam est natio infelicior,
 Quæ masculorum gloria sese abdicat,
 Flexuq; membrorum indolem frangit suam:
 Effæminati, mulieres simul & mares,
 Quin nec viri, nec fæminæ, ut verum loquar:

Namq;

95. τὸ μὲν γὰρ, ὃ μένσσι τὸ δ', ἐκ ἔφθασασι.
 ὃ μὲν γὰρ ἔσιν, ὃ μένσσι τῶν τρόπων.
 ὁδ' αὖτε πακὸς θέλσσι, ἐκ ἑσὶν φύσφ.
 ἀσπῳτίας ἀνιγμα, κὴ χρίσθ παθῶν,
 ἀνδρες γυναιξί, κὴ γυναικες ἀνδρασιμ.
100. τί δ' ἂν λέγοι τίς ἀσματων ἀχρῶν νόσος,
 μέλη τε θηλιώντα καρδίας τόνου,
 αὐλῶς, χροάας πορνικῶν βακχευμάτων,
 οἷς κὴ γέρας γέμσσι οἱ τρισάβλιοι;
 ταῦτ' ἔν ἐπαίνων κὴ θεας κὴ τέρψεως.
105. ἢ διακρύων τε κὴ σεναγμῶν ἄξια;
 γέλωσ τυρανῶ, κὴ φύσις μοι χένεται,
 καὶ παικίλη φλοξ ἠδονῶν ἐξάπφεται.
 καὶ κτίζεται θεατρα ταῖς ἀτιμίαις,
 ὡς μηδ' ἐ λάθρα τὰς νόσος ἀχνημονῶν,
110. ἀλλ' ἄθλα κἄδὲ τῶν πακῶν μαθυμάτων.
 σὺ δὲ βδ' ἐλύπφ ταῦτα, μὴ χροῶνις κόρας,
 φεύγων ἀπάσας ὀμματων διαφθοράς,
 ὡς δ' ἂν φυλάπφ τὰς κόρας μοι παρβένος.
 πλέον δ' ἐ φεύγε τὰς μαιφόνος θεας,
115. τῶν γασριμάργων, ὦν θεὸς ἢ κοιλία. Phil. 3. 19.
 δ' ἄλλοι γὰρ ὄντες γασρὸς ἀχίσις νόσος,
 ὑπηρετῶσι τοῖς κακοῖς πρῶσαγμασιμ.
 ἢ δ' ὡς πικρὰ δ' ἔσπαινα τῶν λοιπῶν μελῶν,
 γνῶσθ κἄθεται θερσί πωλῶσα μέλη,
- λαύρωσ

95. Namq̄, illud, haud manent: & hoc, non impetrat.
 Quamvis viri sint moribus, haud viri manent.
 Quod cupiunt esse perperam, id natura negat.
 Enigma luxuria, griphusq̄, affectuum,
 In faeminas viri, virisq̄, faemina.
100. Quid canticorum turpium morbos loquar,
 Quae pectoris vigorem planè effaeminant?
 Et tibias, bacchantium meretricijs
 Aptas choreis, quæis miseri dant premia?
 Hæc laudibus, aspectuq̄, delectabili,
105. An potius gemitu lacrymisq̄, digna sint?
 Risus superat, natura vim patitur stupri,
 Et flamma voluptatum variarum accenditur.
 Theatra rebus structa sunt spurcissimis,
 Ne clanculum vitia indecora exerceant,
110. Sed premia disciplinas maneant improbas.
 Hæc tu execrare, ac pupulam ne pollue:
 Vitato corruptelam oculorum quamlibet,
 Ut pupule tue mihi maneant virgines.
 Multò magis cruenta fuge spectacula
115. Lurconum, inexpletus quibus est venter D E V S.
 Nam cum mancipia sint gula, turpissimi
 Morbi, ferè jussis scelestis serviunt.
 Verùm ista, membrorum reliquorum acerba hera,
 Intus sedet, venditq̄, membra bestijs,

Suimet-

120. λαίρας κατεδίετα τὰ τιμήματα.
 γαστήρ ἄσωτ' ἄσθρων ἄσ θηρίων ἄσ γαστέρας
 τυραννικῶς ἄσσοσιν συγγενῆ μέλη.
 τῶν καθήκοντων τῶν παθῶν ἀγνώμονες
 ἄσδρες δεκταί, καὶ μὴ ἄσθρων φύγη.
125. θῆρας σενῶσιν, ὡς πλείον τῶν θηρίων
 παλαιότεροι αὐτοὶ καὶ μακρῶν καθήκοντοι.
 ἄσδρος δ' ἄσθρων καὶ σόνον μυκωμένω,
 πικρὸν βοῶντ' καὶ κόνιν ἀμαρῶν,
 πάλσις δεκτῶν ἄσθρων οὐκ ἄσθρων
130. ἴδραπ' ἔτευσσε, καὶ σὺν ἴδρονῃ κρότ'
 μέγιστ', ἢ ἴδωσιν αἰμασίων ῥῆας.
 χαίρεισι γὰρ βλέποντες, ἄσθρων ἴδρα,
 καὶ θηρίοις γέμωσιν ἔννοιας ῥοπῶν
 καὶ τοῖς ἔλδοσιν ἐγκελεύοντα πλείον.
135. θῆροντες ὄργας, ὡσπερ ἐμφορῶμενοι,
 καὶ σαρκῶν ἄσθρων θηροῖσιν συμμασώμενοι.
 καὶ οἱ μὴ κακοὶ πρῶτον οὐκ ἄσθρων μελῶν,
 πρῶτον τε δ' ὄργας, καὶ πάλιν θηροῖσιν τροφή,
 ζῶντες συγγενῶν, καὶ θανόντες ἄσθρων.
140. τοῖσιν ἔχοντ' ἄσθρων πικρὸν τέλ'
 μελῶν δ' ἄσθρων, καὶ γένεσθαι θηρίοις,
 τὰ δ' ὑπὸ ὄργασιν νηλεῶς διαρῶν πηλαί,
 ἡμισυ ἄσθρων δ' ἄσθρων πικρῶν σφοδρῶν
 ἄσθρων παρασώμενοι, καὶ φυγῆς ἐν

καίρον

820. Suimetipsum precia auide devorans :
 Sic improba alvus, in ferarum alvos solet
 Cognata membra tyrannicè detrudere.
 Horum vitiorum vulgus iners spectator est,
 Et sicubi homo consuluerit sibi fugâ,
 825. Feras miserantur, ut qui non minus ac fera
 Lusi dolis sint, frustra q̄ ibi desciderint.
 Sin captus homo, non absq̄ gemitu mugiens,
 Acerba clamet, pulveremq̄ demetat :
 Ex omnium oculis commiseratio fugit,
 830. Et cum voluptate oritur applausus frequens,
 Si rivulos fusi cruoris viderint.
 Gaudent enim his, quæ potius flere convenit,
 Propensioresq̄ animo sunt in belluas,
 Quas, ubi corripunt homines, incitant magis,
 835. Irasq̄ acuum, tanquam ipsæ etiam humanas similes
 Carnes subigerent, inde sedantes famem.
 Atq̄ improbi isti venditores artuum,
 Escæ ministri, ac rursus escæ bestiis,
 In vita odiosi, post obitum miserrimi,
 840. Vita tam acerbam sortiuntur exitum.
 Ac membra, sepeliuntur intrâ belluas,
 Vel dentibus laniantur immanissimè:
 Nonnulla jam semesa varijs flexibus
 Tremunt saliantq̄, atque etiamnum celeris fugæ
 Tempus

145. καιρόν νομίζῃ, ἢ δρόμον φανταΐζεται.
 μὴ δὲ μιάνης ὄμμα σὸν θεαμάτων
 ὤμων μολυσμοῖς, μηδὲ γυμνὸς ἄσορῶς
 ἀνδρας θανόντας, θηρία πεπλεγμένα,
 τάφους τρέχοντας, συγγενῆς δὲ κείμενος.
150. Καὶ μὲν τὸ πολλοῖς μάλλον ἡμερώτερον
 δοκῶν θεάμα πωλικῶν ἵπποδρόμων,
 καὶ τὸτο λοιμὸς ὅτι ἢ ψυχῆς νόσος.
 πόλις διασπᾶ, δῆμον ἄς εἰσὶν φέρῃ,
 μάχας διδάσκει, λοιδοροῦ θῆρα σῶμα,
155. τέμνει πολιτῶν φίλτρα, συγκρᾶ γένη,
 κατασχίμα γέροντας, ἐκμάινα νέες,
 ἔχθρας ἀνελπῆ φιλτάτων, πατῆ νόμους.
 κακῶν δὲ τῶτων ἄλγιον τολμᾶ κακόν;
 κινᾶ γόντας τοῖς μανᾶσι συμμάχους,
160. νίκης βοηθός, ἢ τρέφει νόσῳ νόσον.
 ἐπαὶ γὰρ ἐκκαυθῶσιν εἰς θερμὴν ἔριμ,
 πρὸς τὸς γόντας ἐνθὺς αὐτοῖς ὁ δρόμος.
 οἱ δὲ αὖ καλῶσι δαιμόνων πονηρίαν
 σιωργὸν αὐτοῖς πῶμάτων, σωτηριμμάτων,
165. φόνων. κακοῖς γὰρ δαιμόνων χάρη στρατός.
 εἰδὲν γναργῶς, ἢ τὸ δόξαν ἡμερον
 ἐρισίλὸν θεάμα τῶν ἵπποδρόμων,
 ψυχῶν ὄλεθρός ὅτι, σωμαίων μάχης,
 καὶ πρὸς γε τῶτοις χημάτων σαφῆς βλάβη;
 πῶσους

145. *Tempus putant, cursumq; inire gestiunt.
 Huiusmodi crudelibus spectaculis
 Ne polluas oculos, virumq; cadauera
 Nudata cernas, & saturatas hinc feras,
 Sepulcra viva, quae propinquos contegant.*
150. *Quin illud etiam, quod nonnihil humanius
 Multis videtur, hippodromi spectaculum,
 Malignus animae morbus atque pestis est.
 Nam seditiones conflat, urbes distrahit,
 Pugnas docet, ora acuit maledica, civium*
155. *Amicitias secat, familias concitat.
 Senibus pudorem affert, iuvenes in rabiem agit,
 Carissimos odijs replet, ius proterit.
 Sed audet aliquid gravius, ut sese Magi
 Iungant furentibus socios certaminis, &*
160. *Victoria, morbusq; morbum nutriat.
 Nam sicubi exarsere, lite fervida,
 Statim ad suos praestigiatos volant,
 Qui demonum nequitiam in auxilium vocent,
 Aut lapsuum, aut contusionum, aut cadium.*
165. *Nam demonum iste exercitus, gaudet malis.
 Nonne ergo, quamvis in speciem mansueta sit,
 Equestrium certaminum spectatio,
 Mera est perniciēs animae, pugna corporum,
 Atque evidens damnum rei domestica?*

C

Nam

170. πῶστος μὲν οἴκτος ἀθρόως κατίσπασε;
 πῶστος προσαυτῶν πολυτίσσι ἠνάγκασσε;
 πῶστος δὲ τὸ πρῖν θυνομεμνίας πόλιος
 ἀρδῶν καλῆλεν; ὡς γὰρ ἠβῶσα σασις,
 φόνους διωκασῶν ἔχρανε δῆμῳ χέρας,
 175. χήρωσεν ἀνδρῶν τὰς πόλιος νόμο ξίφους,
 πῶρ καὶ σίδυρ^θ τὰς πόλιος γνάματο,
 σφαγαῖς κολάζων τὰς σφαγὰς, φόνους φόνους.
 τίς ἔν θεῶδαι σωφρόνων ἀνέξεταί,
 γοήσιας ἀμιλλαν, ἔχ ἔττων τάχ^θ,
 180. σασις φόνον τίτῃσαν, ἀσίων νόσον;
 σὺ δ' ἀντὶ τῶτων χάρει τοῖς μαθημασίμ,
 ἔξ ὧν, ὅλι κραλίσον, ἀσκήσθ^θ τρόπον.
 ἔπαυ δὲ τὸν νῦν μετρίως περγυμνίσεμ,
 ὡς γὲν παλαίσερα, ποιμίλοισι συγγράμμασιμ,
 185. αὐταῖς γνάθη ταῖς θεοπνένσοισι χραφαῖς,
 διτῶν διαθηκῶν συλλέγων πολῶτον μέγαν,
 τῆς μὲν παλαιᾶς, τῆς δὲ καὶ καινῆς αἰ.
 κωνῆ γὰρ ἔστι δέυτερον γεγραμμῆν,
 καὶ πλὴν μετ' ἑαυτῷ μικρῶν ἔξῃσα τρίτῳ.
 190. ταῦτους ἀπασαν ἀσμιλίως ἀπῶδῶν νέμε,
 παρ' ὧν μαθήσει χρεσὸν ἐξασκῆν τρόπομ,
 καὶ τὸν γ' ἀληθῆ καὶ μόνον θεον σέβειμ.
 μονὰς γὰρ ἔστι καὶ τριάς [ἡ] αἰδί^θ,
 πατήρ σου ἡῶ καὶ πανάγνω πνεύματι,

Ἰησ

170. Nam quot repente familias prostravit hæc?
 Quot divites mendicitati tradidit?
 Quæso, quot urbes, constitutas optimè,
 Evertit? Hæc, ut seditio gliscens, manus
 Vulgi imbuit potentiorum cadibus,
175. Gladijq; iure viris viduavit oppida,
 Ferrog; & igne civitates perdidit,
 Cades coercens cadibus, necem nece.
 Quis ergò sapiens hæc sustineat cernere?
 Non sunt equorum agilitas, sed præstigia,
180. Cades pariens seditio, morbus urbium.
 Horum loco tu disciplinis gaudeas,
 Quæis excolas mores, quod utilissimum est.
 Sed quando varia lectione cor tuum,
 Tanquam in palastra, exercueris mediocriter:
185. Incumbe sacris literis, uberrimas
 Opes utriusq; Testamenti colligens,
 Quorum alterū est Vetus, alterum semper Novum.
 Namq; id Novum est, quod posteriore sæculo
 Scriptum fuit, nec post se habebit tertium,
190. Illis libenter omne studium impertias,
 Ut inde morum haurire possis regulam,
 Sacrumq; cultum unius ac veri Dei.
 Namq; unitas & sempiterna est Trinitas,
 Paterq;, Filiusq;, sacerq;, Spiritus,

195. τριάς πρῶτοις, ἑκρινῆς, μονὰς φύσιν.
 μήτ' ἔν' ἀριθμῶ συγχεῖς ἕποσάσης,
 μήτ' αὖ θεῶν σὺ πρῶσκιωῶν τέμης φύσιν.
 μία τριάς γάρ, εἷς θεὸς παυτοκρατορ.
 τῶσι λεπτόν ἑσέβεις μυσήριον.
200. σενὴ γὰρ ὄντως τῆς ἀληθείας ὁδὸς,
 ἀτραπὸς ἀμφίερμυθ' ἐκτεβλιμμένη:
 ἥς ἐξολιθίσαντες ἐξ γναυτίων,
 κατεββαλυσαν εἰς βαθύερμυνον πλάνην.
 σαβέλιθ' μὲν πρὸς ἰσθιάς βλέπων,
 205. ἀδωλολατράς δ' ἄραθ' μιμέμενθ':
 ὁ μὲν, πρῶτων συγχεῖν ἕποσασιν,
 ὁ δ' ἔν', μερίων δυοσεβῶς πλὴν ὄσιαν.
 σὺ δ' ἀκλινὸς φύλασσε πλὴν μίσω ὁδόν,
 ὡς χεῖ, διαερῶν: κῆ συνάπην, ὡς θέμισ.
 210. σιωπῆται γὰρ ἢ τριάς ἀσυγχύτως,
 ὡσπερ κ' ἀτμήτως ἢ μονὰς χωρίζεται.
 ἢ γὰρ φύσις, ἀτμήθ'. αἰ δ' ἕποσάσης,
 ἀεὶ μέντοι παυτελὸς ἀσύγχυτοι.
 τῶτων φύλαξ μοι διαμνίσις τῶν δογματῶν.
 215. καὶ γνήσιθ' μὲν ἐργάτης τῶν γντολῶν,
 σοφὸς δ' ἀποσάεις μυσικῆς θεωρίας,
 ἀεὶ προκόπων, μήποτ' ἐκφυσώμενθ'.
 μαζῶν ἐπανθήσθ' γὰρ ὄτως ἢ χαρῆς.
 ὁ γὰρ ὁ πωσὸς μωύσῆς ὁ τῷ θεῷ

ἀνθρωπῶν,

195. Discreta personis, Trias: una, essentiâ.
 Non ergo confundas numeris hypostasés,
 Rursúsve naturam secés, Deum invocans.
 Namq̄, una Trias est, unus omnipotens Deus.
 Hoc arduum pietatis est mysterium. 1. Tim. 3. 16.
200. Nam veritatis arcta planè est semita, Matth. 2. 140
 Detritaq̄, & præceptis in utrumvis latus:
 Hinc, qui vjs contrarijs exorbitant,
 Ruunt in errorum profundos gurgites.
 Sabellius, qui Iudaicum spectat gregem,
205. Et Arius, idololatricos cultus sequens.
 Namq̄, ille, personarum miscet hypostasés:
 Hic rursus, impiè dirimit substantiam.
 At tu, mediam constanter observans viam,
 Discerne, ut æquum est: iunge rursus, ut decet.
210. Trias, citra confusionem iungitur:
 Sine sectione ulla, unitas discernitur.
 Natura, dividi haud potest: hypostasés,
 Confusionis semper expertes manent.
 Horum mihi custos maneto dogmatum,
215. Sincerus effector quidem legis sacrae,
 Sed gnarus omnis mysticæ sapientiæ,
 Non inflato animo, semper cupiens progredi.
 Nam maior efflorescet inde gratia.
 Vidésne, Moses fidus ille vir Dei,

- 220 ἀνθρώπου, ἀκάν τ' καὶ ἀρετῶν βίος,
 ὅπως ἀπασαν ἐκμαθῶν αἰγυπῆων
 σοφίαν τὰ πρῶτα, κὰν βαθεὶ πλάτω τραφῆς,
 ἐκὼν φυγᾶς τε καὶ πένους ἐγίγνετο.
 κὰν ταῖσ' ἐρήμοις τῆσ' γῆ αἰγυπῆω τρυφῆς
225. θῆσαν τραπέζαν ποικίλων ἡλλάξατο,
 δόξης τυραννῶν ποικίλας σκληρὰν βίαν,
 εἰς τελέων ἀξιῶ θεαμάτων
 κριβῆς, μέγιστον ἀγγέλο μυστήριον
 εἶδε φανέντ' ἄν' ὑπὲρ φλογὸς βαλ. τ.
230. ἦν ἄξιαβίος καὶ θεῶ πρῶτον τότε
 φανῆσ' ἀκῆσαι, καὶ λαβὼν ἐξ ἑστίαν,
 λαὸν σένοῦτα δ' ἄλλιον λύα ζυγόν,
 ἄρχα τε παντὸς τ' γένους, ψήφω θεῶ.
 λαβὼν τασαῦτον ἕλ' ἄν' ἐπαίρεται,
235. ἀλλ' ἰχνοφῶνον καὶ βραδύγλωσσόν ἔνα
 φησὶν ἑαυτὸν, ἀδενῆ τ' εἶναι λέγων,
 ὡς ἂν φρονῶν ταπεινόν, ἰχθυὸς μένη.
 τῶν φύλατ' ἑ τ' βίος τῶν ἀκόνας,
 μορφῶν σεαυτὸν ἔλ' ἴστω τ' μωσέως,
- 240 καὶ τῶν μάθῃσιν τῶν παρ' ἑλλήσι λόγων,
 ὡς περ δικαστῆς γίνομεν ἦνον φέρων,
 ὑπερησθῆ τάξον, ὡς δὲ πρέπου,
 τῆ τῶν ἀλλῶν δογμάτων παρῆσθια,
 τῆ πανσόφω τε τῶν γραφῶν δειψία.

καὶ

- 220 *Vitaq₃ honesta imago, ut omnem primulum
 Egyptiorum didicerit sapientiam, Act. 7. 22.
 Et educatus inter immensas opes, Ebr. 11. 26.
 Egenus & exul sponte factus sit sua, Exod. 2. 15.
 Mensamq₃ servilem, in loco solo, Phari*
225. *Cum delicys sceptroq₃ permutaverit, Ebr. 11. 25.
 Vitam asperam pompæ Tyranni præferens,
 Quousq₃ perfectissimo spectaculo
 Magnum videret Angeli mysterium,
 Ardentis in viridi rubo flamma ignea. Ex. 3. 2.*
230. *Dignusq₃ censeretur, ut vocem Dei
 Audiret, atq₃ autoritate præditus
 Populo gementi triste demeret iugum,
 Totamq₃ gentem calculo regeret Dei:
 Isthoc tamen rerum haud superbit culmine*
235. *Sed tardiloquum, blasumq₃ sese, ac debilem
 Fatetur, ut de se modeste sentiens,
 Vires suas roburq₃ servet integrum.
 Huiusmodi vitæ tuetur imaginem,
 Mosisq₃ conformato tete moribus,*
- 240 *Gentiliumq₃ disciplinas quaslibet,
 Ut censor æquus, calculum iustum ferens,
 Iubeto subservire puri dogmatis
 Licentiæ veræ, sacriq₃ codicis
 Considerationi sapientissima.*

245. καὶ γὰρ δ' ἵκαμον τὴν σοφίαν τῷ πνεύματι,
 ἀνωθεν ὄσαν, ἐκ θεῶ Τ' ἀφιγμένῃ,
 δ' ἄσποιναν εἶναι τῆς κάτω παιδείσεως,
 ὡσπερ θεραπεύειν, μὴ μάττω φυσικῆς,
 ὑπηρετῶν δ' ἐκ κοσμίας ἠθισμένης.

250. τῆ τῷ θεῷ γὰρ ἢ κάτω δ' ἐλευέτω.

πλὴν ἀλλ' ἐκάνο προσμαθῆν μάλιστ' σοί
 προσῆκον. ἔχ' ἅπαντα βίβλι' ἀσφαλῆς,
 ἢ σεμνὸν ὄνομα τῆς γραφῆς κεντημένη
 εἶσιν γὰρ, εἶσιν ἐὸδ' ὅτε ψευδῶνυμοι

255. βίβλι: τινὲς μὲν ἑμμεσοι, ἢ γάτορες
 (ὡς αὐτὸς εἶποι) τῶν ἀληθείας λόγων·
 αἱ δ' αὖ νόθοι τε καὶ λίαν ἐπισφαλῆς,
 ὡς παρῴσημα ἢ νόθα νομίσματα,
 ἢ βασιλείας μὲν τὴν ἐπιγραφὴν φέρει,

260. κίβδηλα δ' ὄσι, ταῖς ὕλαις δολέμενα.
 τῶν χαρῶν σοι τῶν θεοπνεύτων ἐρῶ
 βίβλων ἐκάστω, ὡς δ' ἂν ἑκρινῶς μαθῆς.
 τὰς τῆς παλαιᾶς προῶτα διαθήκης ἐρῶ.

ἢ πεντάτευχ' τὴν κτίσιν, ἢ τ' ἑξῶς,

265. λευικὸν δ' ἐπὶ μίσην ἔχῃ βίβλων,
 μεθ' ἢν ἀριθμῶς, ἢ τὰ δευτερονόμιον.
 τῶτοις ἰσοῦν προσίθῃ, καὶ τὸς κριτὰς,
 ἢ πατὰ τὴν ῥῶθ, βασιλεῶν τε τέσσαρας
 βίβλων, παραλατομένων δ' ἐπεξωριστά.

ἑσῶρας

245. Nam iustum id est, ut spiritus sapientia,
 Supernè ab ipsomet profecta Numine,
 Sit Domina terrena scientia, velut
 Ancillula, quæ fastu inani haud turgat,
 Sed servitijs decenter assuefacta sit.
250. Terrena namq; his, quæ Dei sunt, serviant.
 Quin maximè hoc quoq; convenit te discere,
 Non tutò cui vis esse credendum libro,
 Qui Biblici prænomen augustum ferat.
 Quandoq; falso nominati sunt libri:
255. Quidam intermedij, vel propinqui terminis
 (Vt sic loquar) sunt veritatis dogmati:
 Quidam spurij, periculosiq; admodum,
 Tanquam notha, sive adulterina nominata,
 Inscriptionem regis equidem habentia,
260. Sed materia ratione vitiosissima.
 Vt ergò liquidò hos nôris, tibi singulos
 Divinitus inspiratos numerabo libros,
 Primumq; prisca fœderis scripta eloquar.
 Mosaica Pentateuchus Genesis, Exodum,
265. Leviticumq; intermedium complectitur,
 Quartò Numeros: postremò Deuteronomion.
 Huic Iosuaam subiungito, atq; Iudices.
 Deinde Ruthem, & quatuor Regum libros,
 Atq; insuper Paralipomenon bigas sacras:

270. ἰσθραὶς ἐπ' αὐταῖς πρώτῃ, εἰθ' ὁ δεύτερῃ,
 ἐξῆς σιχηρὰς πόντε σοι βίβλος ἱρῶ,
 σεφθεντῃ ἀθλοῖς ποικίλων παθῶν ἰῶβ,
 ψαλμῶν τε βίβλον, ἑμμελες ψυχῆς ἄκθῃ.
 Ζῆας δ' αὖ σολομωντῃ τ' σόφῃ, παροιμίας.
275. ἐκκλησιαστώ, ἄσμά τε τῶν ἄσματος.
 ταῦταίσι προφήτας πρόσθε τὸς δώδεκα,
 ὡσπερ πρώτον, εἶτ' ἄμωσ τὸν δεύτερον,
 μιχαΐαν, ἰωήλ, ἀβδῖαν, καὶ τὸν τύπου
 ἰωνῶν αὐτῷ τ' τριμῆρα παθῶς.
280. ναῦμ μετ' αὐτῶσ, ἀβθακόμ, εἶτ' γίνατομ
 σοφονίαν, ἀγαθῶν τε, καὶ λαχρηίαν,
 διώνυμόν τε, ἄγγελον μαλαχίαν.
 μετ' ὅσ προφήτας μαίθανε τὸς τέσσαρας,
 παρῆρησιαστώ τὸν μέγαν ἰσαΐαν,
285. ἱερεμίαν τε συμπαθῆ, καὶ μουσικόν.
 ἱεζεκιήλ, ἔχατον δὲ δαυιδῆ,
 τὸν αὐτὸν ἔργοις ἢ λόγοις σοφώτατον,
 τῶτοις προσεγγίνουσι πλὴν ἑδῆρ τινές.
 καινῆσ διαβήκησ ὦρα μοι βίβλος λέγαν.
290. ἀναγγελίας τέσσαρας δέχθ' ἄμωσ,
 μαθθαῖον, εἶτα μαρκον, ὦ λουκῶ τρίτον
 προδῆσ, ἀρίμω τὸν ἰωάννην χόρον
 τέταρτον, ἀλλὰ πρώτον ἕψθ' ὀσμῶτων,
 βροντῆσ γὰρ ἔον τῶτον ἐπιτόως καλῶσ

μέγιστον

270. Esdra prius volumen, & eiusdem alterum,
 Hinc quinq; libros metrico scriptos pede,
 Iobi coronati è varijs victorijs,
 Psalteriumq;, animæ salubre pharmacum,
 Actres Salomonis inclyti: Proverbia,
275. Ecclesiastem, & Canticorum Canticum,
 His porrò bisseos Prophetas addito.
 Osce primum, & altero Amosum loco,
 Michæam, Iôel, Abdiam, & Ionam vagum,
 Qui triduaa passionis est typus.
280. Post hos Naum, Abbacum, atq; nonum ex ordine
 Sophoniam, Haggæumq;, cum Zacharia,
 Et Angelum binominem Malachiam.
 Dehinc Prophetas quatuor considera:
 Magnum Esaiam, differentem liberè,
285. Et condolentem Ieremiam, cum mystico
 Ezechiele, quem sequetur Daniel,
 Verbisq; & ipsis factis sapientissimus.
 His additur Esther à quibusdam: at tempus est,
 Vt fæderis Novi libros recenseam.
290. Evangelistas recipe tantum quatuor,
 Matthaum, & inde Marcum, ei Lucam adijce
 Ceu tertium: quartò, Iohannem, tempore,
 Primum tamen sublimitate dogmatum,
 Quem iure dicas filium tonitruï,

Quòd

295. μέγισον ἠχίσαιτα τῶν θεῶν λόγος.
 δέχε δὲ βιβλίον λαϊκῶ καὶ τὸν δεύτερον,
 πλὴν τῶν καθολικῶν προφητῶν ἀποστόλων.
 ὃ σκεῦθ' ἐξῆς προσίθη τῆς ἐκλογῆς,
 ὅν τῶν ἰβνῶν κήρυκα ὅν ἀπόστολον
300. παῦλον, σοφῶς ἠελψαῖτα ταῖς ἐκκλησίαις
 ἐπιστολὰς δ' ἰς ἐπίσταν, ῥωμαίων μίαν,
 ἢ καὶ σικανῶν πρὸς κορινθίους δύο,
 αὐτὴ πρὸς γαλατάς τε, καὶ πλὴν πρὸς ἐφεσίους, μετ' ἔν
 τοῖς γ' φιλίπποις, εἴτα πλὴν γεραμαδίου
305. κολασσαεῦσι, θεσσαλονικεῦσι δύο,
 δύο τιμοθεῶν, τίτῳ δ' ἐ καὶ φιλήμονι
 μίαν ἑκατέρω, καὶ πρὸς ἑβραίους μίαν.
 τινὲς δ' ἐ φασι πλὴν πρὸς ἑβραίους νόθον,
 ὃν ἐῦ λέγοντες. γνησίαν γὰρ ἢ χάρις.
310. εἴην τί λοιπὸν; καθολικῶν ἐπιστολῶν
 τινὲς μὲν ἐπίσταν φασι, οἳ δ' ἐ πρὸς μόναν
 χλωῶν διεχέουσι, πλὴν ἰακώβου μίαν,
 μίαν δ' ἐ πῆρ, πλὴν τ' ἰωάννου μίαν.
 τινὲς δ' ἐ τὰς τρεῖς καὶ πρὸς αὐταῖς τὰς δύο
315. πῆρ δ' ἐχοντοί, πλὴν ἰσάακ δ' ἐ βδομήμην,
 πλὴν δ' ἀποκάλυψιν πλὴν ἰωάννου πάλιν
 τινὲς μὲν ἐγκρίουσιν, οἳ πλείους δ' ἐ γε
 νόθον λέγουσιν: ἔτ' ἀφευδέσατ' ὅ
 κανῶν ἐν ἐπι τῶν θεοπνεύτων γραφῶν.

295. Quod sonuerit *VERBUM DEI* gravissime.
 Sed alterum Lucae librum quoque suscipe,
 Qui cuncta Apostolorum gesta continet.
 His, adde Paulum, electionis vasculum, Act. 9. 15.
 Gentilium praecorem, Apostolum Dei, Gal. 2. 9.
300. Qui scripsit erudito Ecclesiis stylo
 Epistolas bis septem: ad urbis incolis
 Romae unicam, sed ad Corinthios duas,
 Vnam ad Galatas, & inquilinos Ephesios:
 Hinc ad Philippenses, Colossenosque item:
305. Rursusque, Thessalonica civibus duas,
 Duas Timotheo, sed Tito ac Philemoni
 Vtrilibet unam, ad Ebraeos unam modo.
 Quidam hanc ad Ebraeos notham aut spuriam vocant,
 Sed perperam: namque haec genuina est gratia.
310. Quid restat inde? E Catholicis Epistolis
 Alij quidem septem: alij, tres tantummodo
 Dicunt recipiendas, Iacobi Apostoli
 Vnam, Petri unam, unamque Iohannis: licet
 Eiusdem Iohannis alij tres, & duas
315. Petri recipiunt, atque Iudae septimam.
 Sed Apocalypsin ab Iohanne traditam
 Quidam approbant, plerique notham pronunciant.
 Atque hic sacrarum literarum sit Canon
 Certissimus: harum ductui si obtemperes,
Vitabis

320. αἶσ' ἂ σὺ παρθῆσ', ἐκφύγησ' κῶσμά πάγας,
 ματαϊότητ' αἰ δ' ἐλπίδων βίβασ' κάτω.
 πλοῦτον δ' εἰ τὸν φεύγοντα διαφιλέ' χερσὶ
 ἀπάραισ' πένησιν, ἀσφαλὲς μένων θερσ'.
 γν' ὕρανοῖς γὰρ γ' ἀπαρὲν θησαυρίης.
 [χρισῶ δ' ἐποίησ' ἔσθ' σόφω θεῶ λόγῳ.]
325. ὦ τρισμακάρισθ', ὦ τρισόλβιθ' σὺ γε,
 πολλοῖς γέρασι ἰγ' νέοις ἀστὴρ φανείς.
 λάμπει γὰρ ἄστρων μάλλον εὐσεβῆσ' βίθ'.
 καὶ σε προφιλῶν, μαρτύρων, ἀποσολῶν
 χορὸν περισσῶσ', ὡσπερ οἰκίον μέλθ',
 σεψθ' προπέμπων ἐπινίκιον κρότον.
330. τρυγῶν δ' ἀπαυσσον δόξαν, ἠδῆσθ' τότε,
 μίσθ' χορεύων ἀγγέλων σεφικφῶρθ'.
333. ἔρρωσο, καὶ μέμνησο, τῶν γεγραμμένων.

τὴν σεμνότητ' ἀγνάας Ἰ' ἀσκήσεως
 ἐμφυχον ἀκόνα, πῶσεως τε σφραγίδ' αἰ,
 ὀλυμπιαδ' αἰ πρόσσηπε τῶν θεῶν. [τελεῖ.]

ἂν ἐβέλθοδα σ' ελευκε μαθῆν τὸν ἀριθμὸν ἰσῶμβων,
 τῆσ' ἐκατὸντάδας ἰσῶν, τῶσας δεκάδας, μονάδας τῆσ'.
 αἰεὶ γὰρ σε τέκθ' τῆσ' αἰδ' φιλῶν δύχομαι ἔιναι.

320. Vitabis explicata mundi retia, &
 Vana spei simulacra prosternes humi,
 Opesq; fluxas pauperum gregi, manu
 Larga feres, messem manens tutissimam.
 Nam, gaza ad instar, condis in caelo, sata.
 (CHRISTVM sequaris, qui sapiens Verbum est
 Dei.) Ioh. 1. 1.

325. O ter beatus, terq; felicissimus,
 Lucens ut astrum, senibus ac iuvenclis,
 Nam vita pietas lucet astris clarius.
 Te Vatum, Apostolorum, & omnis Martyrum
 Cinget chorus, & ceu corporis membrum sui,

330. Te redimet, plausu triumphali addito.
 Tunc gloria fruëris incessabili,
 Et laurifer saltabis inter Angelos.

333. Valeto, scriptorumq; ne sis immemor.

Fidei † typum, grauisq; sanctimonia † effigiem
 Imaginem vivam, salutes plurimum:
 Olympiadem, dico, tuam materteram.

Iamborum numerum vis scire, Seleuce? teneto
 Tres hecatontadas, & decadas totidē, monadas tres.
 Semper enim Triadis sobolem te comprecator esse.

AD

A D D A M P H I L O
 chij Epistolam

Breves Notæ , quibus vel
 lectionis diversitas monstratur, vel
 obscuriora quædam adductis lo-
 cis consimilibus utcunq;
 illustrantur.

D Versum 2. Ὁ γενὸς ῥίζης κλάσ-
 εος] Metaphora non lurreconsul-
 tis modo, sed ipsi etiam scripturæ
 notissimâ, interdum nobiles aut illustres fa-

Apo. 22. 16. milia, Arborum similitudine depinguntur,
 ἡ ῥίζα ἢ τὸ ac radix aut stipes nominatur primarius vel
 Ἰεϋος ἡ Δακτ. antiquissimus prosapia illius autor, ut Esa.
 61d.

11. 1. & cap. 15. 2. al. c. 14. 29. Hoc loco (nî
 fallor) speciatim innuit Seleucidarum fami-
 liam, è qua 1. Maccab. 1. 11. ortus dicitur Av-

Bl. 25. Ἰοχθ ἐπιφανὺς (Antiochus der Edel)

Athen. li. 10. c. 36. fol. 216 impietate, servitia, profusione ac temulentia
 Gr. 3 27. Lat. sua ita celebris, ut non tantum pleriq; è sub-

Et. lib. 5. c. 7. ditis hunc potius ἐπιμανῆ, h. e. furiosum ap-
 fol. 97. 98.

Gr. 145. 146. pellandum censuerint, sed & ipse Spiritus
 Lat. Sanctus eundem ῥίζαν ἐμαρτωλῶν (Eine
 schädliche

schädliche böse Wurzel / 1. Maccab. 1. 11.)

cognominarit, quod illustrissima laudatissimaq; stirpi fœdam aspersisset labem, quam tamen sequentibus annis pro virili eluere conati sunt; cum filius Alexander, 1. Macc. 10. 1. tum reliqui etiam posteri, è quibus aliquot seculis iam elapsis in lucem editum arbitror hunc Seleucum, cum quo Amphiloichius in præsentia per literas interpretes agit.

Vnde necessariò conijcimus, regulam de pro-
genitorum indole in sobolem propaganda, ὁδ. Ἐ. 276.
non esse perpetuam, sed creberrimè ita con-
tingere, ut liberi à parentum vestigijs in al-
terutram partem deflectant, (Ezech. 18. v. 5. πέλονται ἰδί-
οι, 14.) ideoq; nemini maiorum flagitia ob-
esse debere, Ezech. 18. 19. nec vice versa illo-
rum rebus præclare gestis stolidè superbiens, παῦροι δὲ
dum, sed dandam esse operam, ut vitijs sum-
ma cura devitatis parentum virtutes imite-
mur, nec solum honestam famam ab ijs ac-
ceptam confervemus, verum etiam insigni
accessione honoris auctam, ad posteros trans-
mittamus.

Nam genus & proavos, & qua non fecimus
ipsi,
Vix ea nostra puto.

Ovid. 13. Me-
tam. 140.

D

Non

50. Non iniuria igitur D. Hieronymus falsè ir-
ridet rhetores, quorum disciplina sit, ab av-
adem, de ser- atq; atavis, & omni retro nobilitate orna-
vanda virgi- re, quem laudent: ut ramorum sterilitatem,
nitate, Tom. RADIX facunda compenset, & quod in
1. fol. 38. fructu non teneas, mireris in trunco.

Vers. 3. χείραν δ' ἐκέρυτος) In Græco ἀν-
ταγωνισίας vel potius ἀναφορά elegantior
est, quandoquidem χείρην utrunq; & salve-
re aut valere, & letari, significat, veluti si
Latinè dicam:

Avere iubeo, nobilis radicle
Rarum, Seleucum, filium bonū ac probum,
Quin vita, & arte, ac moribus ipsemet tuis
Avere, meq; efferre magnifice velim.

Pag. 256.

Nam ut Festus monet: Avere, nihil est
aliud, quàm cupere. Argumento est, (quod
dicimus) avidum & aviditatem: ex qui-
bus præcipua cupiditas intelligitur, cum signi-
ficet & gaudere.

Vers. 5. φόβον καὶ ὀδύνην) Hi affectus, li-
cet planè diversi, ac propemodum contrarij
videantur, aptissimè tamen ab Amphilochio
coniunguntur, ob necessarium discrimen in-
ter Timorem servilem & filialem, de quo
prolixius egi in Compendio Theologico p. 504.

Et sequentibus, adiectis inter alia etiam ver-
sibus Paulini, è Psalm. 2. 11:

Deservite Deo trepidi, mixtoq; fideles
Exultate metu: fiat discordia concors,
Difficiles socians affectus pectore in uno,
Ne timor affligat mentes, vel gaudia solvat,
Si careant lato pavidi formidine lethi.
Discite iustitiam, rectosq; capeffite mores,
Et iusto trepidate Deo: gaudete benigno.

Ebr. 2. 15.

Vers. 6. ἀρχὴν ἰὺ τέλει) Sic Et Nazian-
zenus, Amphiloehij σύγγρον, in Mono-
sichis, fol. 1170:

Ἀρχὴν ἀπὸ πῶτων ἰὺ τέλει † πῶς θεοῦ. † al. πῶς.

Vterq; procul dubio è verbis ipsius Christi,
Esa. 41. 4. Esa. 44. 6. Esa. 48. 12: Ego primus
Et novissimus. Item, Apoc. 1. 8: ἐγὼ ἄμι τὸ
Α καὶ τὸ Ω, ἀρχὴν ἰὺ τέλει, Ego sum A Et O,
principium Et finis. Quæ, licet ipsius æterni-
tatem potissimum stabiliant: nihilominus
eâdem operâ nos instruunt, in quibuslibet
actionibus à S S. Trinitate nobis capienda
primordia, easdemq; ad solius Dei gloriam,
utpote σκοπιμῶτάτου τέλει, referendas esse,
1. Cor. 10. 31.

Suid. γεννησ

τικη.

Vers. 8. τὸν πρόπορον) Non igitur audi-
endi sunt, qui Stoicam ἀπάθειαν, vel rustici-
tatem

tatem morum, nescio cuius religionis præ-
 textu excusare conantur. Nam vera pietas
 (σωφροσύνη, καὶ φρόνησις, δικαιοσύνη καὶ
 ἀνδρεία) modestiam & prudentiam, iustiti-
 am & fortitudinem docet, Sap. 8. 8. atq; hæ-
 rum sanè virtutum initia non haurit ex
 Ethicis, sed à Spiritu Dei, 2. Tim. 1. 7. qui
 Sap. 7. 22. πνεῦμα νοερόν, ἅγιον, πρανὲν,
 ἐμόλιψον, σαφές, ἀπήμαυτον, φιλαδελ-
 φου, ἀνεργηλικόν, φιλόφρων, βέλαιον,
 ἀσφαλές, καὶ ἀμεριμνόν, Spiritus intelligens,
 sanctus, disertus, incontaminatus, perspicuus,
 innocuus, benignus, beneficus, humanus,
 stabilis, tutus, & securus nominatur: quòd
 & sua substantiâ talis sit, & similes motus in
 cordibus renatorum accendat, ut quilibet
 suo loco

Sit mitis, humilis, temperans, amabilis,
 Non invidus: iustus, sapiens, fortis, gravis,
 Constans, modestus, in labore sedulus,
 quemadmodum hic noster autor versibus
 proximè sequentibus requirit.

Vers. 14. τὸ σὸν) Lucilius apud Senecam,
 epistola 8. fol. 77:

Non est tuum, fortuna quod fecit tuum.

Vers. 25. συλῆμνον) ἢ συλῆμνον. Nam
 hæc

haec quoque lectio in ms. ad marginem annotata reperitur.

53.

Verf. 33. γυνήσιον πλεόντων) Huc referatur illud Biantis, apud Laertium: ἐφόδιον ἀπὸ νεότητις ἄρ' οὐς γυνήσας ἀναλασθε ἀνεσοφίαν. Βεβαιώτερον γὰρ τὸ τοῦ ἀλλῶν κτήματα. Sapientiam tibi viaticum ab adolescentia ad senectutem compara: nam haec omnibus alijs certior & firmiter est possessio. Et alterum eiusdem Apophthegma, de quo Cic. in Paradox. 1: Saepe laudabo sapientem illum Biantem, ut opinor, qui enumeratur inter septem sapientes, cuius cum patriam Prienen cepisset hostis, caeteriq; ita fugerent, ut multa de suis rebus secum asportarent: cum esset admonitus à quodam, ut idem ipse faceret: Ego vero, inquit, facio. Nam omnia mea porto mecum; ille haec ludibria fortunæ ne sua quidem putavit, quæ nos appellamus etiam bona. Haec forsitan nonnullis θαρσύνειν videntur, sed facilius fidem invenient apud Christianos, qui omnia fortunæ bona pro alienis habenda, didicerint è sacris, praesertim è dicto Christi Luc. 16. 12. ad cuius illustrationem non parum conferre potest locus D. Chrysostomi, homil. 11. in 1. ad Timoth. 4.

Lib. 1. p. 33a
Gr. 31, Lat.

D 3

fol.

fol. 1578: ἐκἄνα μόνον ὄσιν ἡμέτερα, ὅσα ἂν
 ἐκἄ προπέμφομεν τὰ δὲ γνῶταυθα, ὃχ ἡμέτε-
 ρα, ἀλλὰ τῶν ζώντων, μᾶλλον δὲ καὶ ζώντας
 ἀπέλιπν. ἐκἄνα μόνον ὄσιν ἡμέτερα, ὅσα τῆς
 ψυχῆς ὄσι καθορθώματα, ἐλεημοσιῶν καὶ φι-
 λανθρωπία. ταῦτα τὰ ἐκτός γὰρ ἡμῶν ὄσι.
 ποιήσωμεν τόνινω αὐτὰ τῶν γνῶτος. ὃ γὰρ
 διωατόν χημάτα λαμβάνοντα ἀπελθάν, ἀλλὰ
 διωατόν ἐλεημοσιῶν λαμβάνοντα ἀπελθάν.
 μᾶλλον δὲ καὶ προπέμφομεν αὐτὰ, ὡσεῖτοις
 μᾶσαι ἡμῶν σκηνῶν γν ταῖς αἰωνίαις μοναῖς.
 χημάτα λέγεται παρὰ τὸ κεχηῶδ, ὃ παρὰ
 τὸ κυρίως εἶναι: καὶ τὰ κημάτα δὲ αὐτὰ, κηῶ-
 σις ὄσιν, ὃ διαποτήα. ἀπὲ γὰρ μοι, πόσων
 ἄξιθ ἕκαστος ἀγρός γεγνε; ἢ πόσων ἔσαι;
 λέγεται τις ἢ παροιμία σοφωτάτη. ὃ γὰρ τῶν
 δημῶδων παροιμιῶν δᾷ καταφρονῶν, ἂν
 ἔχωσί τι σοφῶν. ἀχῆ, φησιν, πόσων ἦς, ἢ
 πόσων ἔση; τῶτο ἢ πρὸς οἰκίας, τῶτο ἢ πρὸς
 χημάτα λεκτέον ἡμῖν. ἀρετὴ μόνον οἶδ' ἐν ἡμῶν
 σωμαποδημῶν; ἀρετὴ μόνη διαβαίνῃ πρὸς
 πλῶ ζωῶν πλῶ ἐκἄ. *Ea tantum nostra sunt,*
quae illuc premittere caute studemus: quae
autem hic sunt, non nostra, sed viventium
sunt, imò viventes saepe derelinquunt. Illa
sola nostra sunt, quae ab anima recte fiunt.

Ezech. 7. 12.
 Qui vivit,
 habebit.

Eleemo-

55.
Eleemosyna scilicet, ac pia in pauperes misera-
ratio. Porro ista, exteriora dicuntur, etiam
apud ipsos externa sapientia autores, quippe
qua extra nos sunt: ea igitur nostri iuris faci-
ciamus. Neg, enim possibile est, hinc pecunia
accepta migrare, sed plane possibile est elec-
mosyna data proficisci: imò verò ipsa etiam
præmittamus, ut nobis in aeternis mansioni-
bus tabernaculum præparent. Pecunia enim
Græco vocabulo ab usu dicuntur, non quòd
propria sint, imò & possessiones ipsæ, usus,
non dominatio sunt. Dic enim, queso, villa
qualibet quot habuit dominos? quot itidem
habitura est? Dicitur quoddam vulgò pro-
verbium, & sapienter quidem. Neg, enim
omnino contemnenda sunt, quæ vulgò di-
cuntur, si quid in se recti habent. Ager, in-
quit, quàm multos habuisti, & quàm
multos adhuc habiturus es dominos?
Hoc & ad domos & ad pecunias ritè dici po-
test. Sola igitur virtus nobiscum migrare
consuevit. Virtus sola ad aeternam vitam
pertransit. Et paulo post: τί τῶτων ἔστιν ἄλλο-
γώτερον, ἢ ἰππων καὶ πολυτελείας ἰματί-
ων, καὶ ἀκολούθων βέλονται φαίνεσθαι; τί ταύτης
τῆς δόξης ὑδαμίνεσθον, τῆς ἢ ἰππων καὶ
δικεῖσθαι

Fol. 1579.

διμετῶν σιμισακλῆνης ; γινώσκει ἔτι ; μηδ' ἔτι
 τῶν κέχρησθαι. οἰκῶν ἔχει ὃν νόσμον, μὴ γὰρ
 τῆ ἐτέρῃ παρρησία. ταῦτα ἢ πονηροί, ἢ μιαι-
 ροί, καὶ ἄριστοι, καὶ πάντες, ὅσοι πλεονε-
 χέουσι, δυνάμει ἔχουσιν. καὶ μίμοι, καὶ ὀρχη-
 σαὶ ἐφ' ἵππων φέρονται, καὶ οἰκίτωι προτρέ-
 χοντά ἔχουσιν : ἀλλ' ὁμοίως μίμοι ἔτι καὶ ὀρ-
 χησαί, καὶ ὁ γυμνασιστευνοὶ ἀπὸ τῶν ἵππων
 καὶ τῶν ἀκολούθων. ὅταν γὰρ μηδ' ἐν τῶν γυμνα-
 σίων καλῶν προσῆ τῶν τοιούτων, ταῦτα ἂν ἔξω-
 θεν προσεβῆ ἑκὴ καὶ μάττω, ἢ καθάπερ ἀδε-
 νῆ τοίχω, ἢ διεφθοροῦ σώματι, ὅσα αὐτὸς πε-
 ριβῆ μὲν ἀκρόες καὶ διεφθορός : ὅτω δ' ἢ καὶ γὰρ
 ταῦθα ὁ δέμιαν ἢ ψυχὴν ὄντων ἀπὸ τῶν ἐκτός
 προσλαμβάνει, ἀλλὰ μὲν ἔστι ὅσα, καὶ μὴ
 ρία τις αὐτῇ περιβῆ χυσιᾶ. μὴ δ' ἢ πρὸς ταῦ-
 τα ἐπικημένοι ὄντων, ἀρξήσωμεν ἐαυτὸς τῶν
 προσκείρων, τῶν μαζόνων ἐχώμεθα, τῶν
 πνευματικῶν, τῶν ὄντως αἰδεσίμους ποιούντων
 ἡμᾶς, ἵνα καὶ τῶν μελλόντων ἐπίψυχον ἂν
 γαθῶν. *Quid irrationabilius dici possit,
 quam velle ex equorum ac preciosa vestis,
 clientumq; apparatus putari illustrem? Quid
 vilis atq; abiectius dici potest ea gloria, quae
 in equis ac famulis consistit? Virtutis studio-
 sus es? nullo istorum utere: proprias habeto
 divitias,*

divitias, propriumq; ornatum. Hac enim &
 nequam homines, ac scelerati, & rustici, la-
 tronesq; omnes, qui divites sunt, habere va-
 lent. Mimi item, ac saltatores, feruntur e-
 quis, famulosq; habent, qui ante se currant:
 mimi tamen atq; saltatores sunt, & ex equis
 & famulis nihilo honestiores evaserunt.
 Quando enim ijs, qui huiusmodi sunt, nulla
 inest animi virtus: frustra & incassum
 hæc extrinsecus apponuntur. Et quemadmo-
 dum caducus paries, aut nimium fragile
 corpus, in sua imbecillitate perdurant, que-
 cumq; etiam ijs apposueris: ita & hic anima
 nullum emolumentum sumit ab his, que
 sunt extrinsecus, sed eadem permanet, que-
 cumq; ornamenta aurea ipsi forinsecus cir-
 cumdes. Non ista miremur attoniti, sed ani-
 mos à temporalibus ac fluxis rebus, ad digni-
 ora transferamus, & spiritualia tantum se-
 ctemur, que nos re vera honestos ac vere-
 cundos reddunt, ut etiam futuris bonis per-
 fruamur.

Vers. 35. Βιβλοῖς ποιηταῶν) Basiliius in ser-
 mone ad adolescentes, quomodo è gentiliū
 libris proficere possint, fol. 226. Gr. 407. lat:
 καὶ τοῖς ποιηταῖς, καὶ λογοποιεῖς, καὶ ῥητορῶν
 καὶ

καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ὁμιλητέον, ὅθεν ἂν μέλλῃ
 προς τὴν τῆς ψυχῆς ἐπιμέλειαν ὠφελεῖσθε
 τις ἐσθεῖς. Poetis, historicis, oratoribus &
 omnibus hominibus conversandum est, si u-
 tilitas quaedam inde ad animam redundatu-
 ra sit. Eosdem autores iuvenibus perlustran-
 dos suadet Amphilocheus, veruntamen ut
 (λεπτοῖς φιλοσόφων μετέμνας) subtiles Philo-
 sophorum curas, hoc est, praecepta & exerci-
 tia Logica, tanquam filium Ariadnes, ijs con-
 iungenda pronunciet.

Fol. 225.

Vers. 39. συλλέγων τὸ χηρῖσιμον) Ita Basi-
 lius quoque monet, μὴ δ' ἂν εἰς ἀπάξ τοῖς ἀν-
 δράσι τῶν τοῖς ὡσπερ πολλοῖς τὰ πικρὰ ἄλλα τῆς
 διακίνας παραδόντας, ἢ περ ἂν ἄγωσι, ταύ-
 τη συλλέπεισθε, ἀλλ' ὅσον δεῖ χηρῖσιμον αὐτῶν
 δεχομένης, εἰδέναι τί χεῖρ καὶ παρὶδ' ἂν: nos
 nequaquam per omnia scriptores Ethnicos
 sequi debere, quacumque illi nos ducant, sed ea
 tantum è libris illorum excerpenda, quae sint
 utilia, ut interim sciamus, quid negligendum
 sit. Et Nicephorus lib. 10. cap. 26. fol. 588:
 Spectatores * numularios nos esse divinum
 oraculum iubet, & ut pulcerrimum quodque
 ex rebus omnibus deligentes, quod malum
 est, abiciamus: quod bonum autem, disqui-
 ramus,

* Πραξι-
 τας.

ramus, atq; inventum retineamus. Vbi cumq;
 enim aliquid boni est, id ipsius veritatis est.
 Eodem pertinet prolixus Augustini locus,
 lib. 2. de doctrin. Christian. cap. 40. quem
 integrum allegavi, in Adagijs sacris, Cent. 5.
 proverb. 24. pag. 731. Nec minore circum-
 spectione in Divorum Patrum voluminibus
 perlustrandis opus est, è sententia D. Hiero-
 nymi, qui tom. 3. fol. 143. inquit: Ego Ori-
 genem propter eruditionem sic interdum le-
 gendum arbitror, quomodo Tertullianum,
 Novatum, Arnobium, & nonnullos eccle-
 siasticos scriptores, Græcos pariter & Latinos:
 ut bona eorum eligamus, vitemusq; contra-
 ria, iuxta Apostolum dicentem: Omnia pro-
 bate, quæ bona sunt tenete. Cæterum qui vel
 in amorem eius nimium, vel in odium sto-
 machi sui pravitate ducuntur: videntur
 mihi illi maledicto prophetico subiacere: Væ
 his, qui dicunt bonum malum, & malum
 bonum: qui faciunt amarum dulce, & dulce
 amarum. Nec enim propter doctrinam eius,
 prava recipienda sunt dogmata: nec propter
 dogmatum pravitatem, si quos commenta-
 rios in Scripturas sanctas utiles edidit, peni-
 tus respuendi sunt. Quod si contentiosum
 inter

Spolia Aeg
 ypti, Exod.
 11. 2.

Esa. 7. 15.
 1. Thef. 5. 21.

Esa. 5. 20.

inter se amatores eius & obtrectatores funem duxerint, ut nihil medium appetant, nec seruent modum, sed totum aut probent aut improbent: libentius piam rusticitatem, quam doctam blasphemiam eligam.

*Vers. 41. μελίτης ἔργου) Basil. ibidem: κατὰ πᾶσαν τῶν μελιτῶν τὴν ἀκόνα τῶν λόγων ἡμῶν μεθεκτίου. ἐκείναι τε γὰρ ἔτε ἀπασιν τοῖς ἀνθεσι παραπλησίως ἐπέρχονται, ἔτε μὲν εἰς ἀνέπιπτόσιν, ὅλα φέρει ἐπιχερῶσιν, ἀλλ' ὅσον αὐτῶν ἐπιπέδηον πρὸς τὴν ἐργασίαν λαβῆσαι, τὸ λοιπὸν χεῖρει ἀφῆκον: ἡμᾶς τε, ἢν σωφρονώμεν, ὅσον οἰκίον ἡμῖν καὶ συγγενὲς τῆ ἀλευθία πρὸς αὐτῶν κομισάμενοι, ὑπερβῆς σόμεθα τὸ λεπτόμενον. *Istiusmodi scriptorum, perfecto apum exemplo, participes simus. Quemadmodum enim haec non omnibus floribus similiter insidunt, neq. ex ijs, ad quos advolant, omnia secum auferre conantur, sed quantum ipsis ad opus necessarium fuerit comprehendentes, reliquum dimittunt: ita nos etiam, si sapimus, quantum nobis congruum & veritati consentaneum est, ex ipsorum scriptis asportantes, reliqua pratereamus. Idem hoc ipsos Ethnicos auditoribus suis inculcasse, patet ex Isocratis πρὸς αὐτοὺς ad Demonicum, quam orator his verbis**

elaudit: καὶ ὄρε γὰρ τῆς κάλοκαγαθίας, καὶ
 μὴ μόνον τοῖς ὑφ' ἡμῶν ἀρημόνοις ἐμμέναν,
 ἀλλὰ καὶ τῶν ποιητῶν τὰ βέλτερά μαυθάναν,
 καὶ τῶν ἄλλων σοφιστῶν ἢ τι χηρσιμὸν εἰρήκασ
 σιμ, ἀναγινώσκων. ὡσαύτ' γὰρ πλὴν μελίτταν
 ὄρωμεν ἐφ' ἀπάντα μὲν βλασηματα καθίζα
 σταν, ἀφ' ἑκάστου δὲ τὰ χηρσιμα λαμβάνου
 σταν: ὅτω καὶ τὸς ποιητάς ὄρεγομένης,
 μηδενὸς μὲν ἀπείρωτος ἔχων, πάντα χόθεν δὲ
 τὰ χηρσιμα συλλέγων. Decet virtutem &
 honestatem expetere: nec ea servare dan
 taxat, quæ nos diximus, sed & Poëtarum
 optima quæq; discere, & ea legere, quæ alij
 viri sapientes utiliter præceperunt. Nam ut
 apes omnibus quidem insidere flosculis, de
 singulis autem utilia carpere videmus: sic
 eruditionis etiam comparanda studiosos, nul
 lius rei esse rudes, sed undiq; utilia colligere
 decet. Ad quem locum allusisse arbitror Lu
 cretium, sub initium libri 3. vers. 9. ubi de
 Epicuri libris canit:

Tu pater, & rerū inventor: tu patria nobis
 Suppeditas præcepta, tuisq; ex. inclute, chartis,
 Floriferis ut apes in saltibus omnia † limant: † al. libant.
 Omnia nos itidem depascimur aurea dicta:
 Aurea, perpetua semper dignissima vita.

Vers.

62.

Vers. 48. ἀκίνητος (Senec. de tranquillitate animi, fol. 345: Naturâ humanus animus agilis est, & pronus ad motus.

Fol. 226.

Vers. 49. ἀρετῶν ἐγκώμια) Basil. loco sapius allegato: ἐκάνει αὐτῶν μᾶλλον ἀπὸ δ' ἐξώμεθα, ὅτι οἱ ἀρετῶν ἐπὶ κινεσῶν, ἢ τῶν ἄλλων δ' ἐξέου. Ea potius ab illis recipiamus, aut mutuemur, in quibus virtutem laudârunt, aut vitia vituperârunt.

Fol. 227.

Vers. 61. καὶ τὰς ἀκαθάρτους φεῦγε) Idem Basilus, Amphilochoij ὁμῆλιξ: (quamobrem non mirandum, quòd hic plures illius sententias amutatus sit) in homilia ad adolescentes, de legendis Ethnicorum libris: καθὼς περ τῆς ῥόδωνίας τῶ ἀνδρῶν δρεφάμνοι, τὰς ἀκαθάρτους ἐκκλίνουμι: ὅτω καὶ ἐπὶ τῶν τοιούτων λόγων, ὅσον χησιμῶν καρπῶσ' ἀμνοι, τὸ βλαβερὸν φυλαξώμεθα. Quemadmodum in legendis rosis sentes declinamus: sic in huiusmodi sermonibus, quicquid utile est carpentes, noxia vitemus. Plura in hanc sententiam suppedi-
tabunt Adagia sacra, Cent. 3. prov. 16. &

Simil. 65. p. 2+3. e lib. 2. 2. 5ρωμ. fol. 155.

Similitudines Biblica παροιμιώδεις, ubi adduximus illud Clementis Alexandrini: γεωργὸς μὲν ἴδιον, τὸ δὲ ἀκαθάρτους φνόμενον ῥόδου ἀβλαβὸς λαλεῖ, Agricola quidem est propri-

um

eam rosam, qua in spinis nascitur, citra noxam
carpere. Itemq̄, distichon Nazianzeni:

ῥοσὸν ἀπὸ Ἰαμάθου, ῥόδου κραιναῖς ἀπὸ
ἀκάνθου
λέφοι, ἀπὸ ἀσαχύων οὔτων, ἀφ᾽ οὗ
καλωμεν:

eiusdem ferè sensus, cum Apophthegmate
Virgilij, qui se aurum ex Ennysterquilinio
colligere fatebatur. Quò alluisse censeo Hie-
ronymum, in epistol. ad Latam, de institu-
tione filia, tom. 1. fol. 27. cum ait: Gran-
dis esse prudentiæ, aurum in luto quæ-
rere.

Vers. 69. Βοσκύματα) Licet generale sit
vocabulum, hoc loco tamen commodissime
ad ovillum gregem restringitur. Nam, ut
Columella lib. 7. c. 5. (pag. 342.) asserit, Oves
frequentius, quàm ullum aliud ani-
mal, infestantur scabie, &c. Hæc ubi cæ-
pit irrepere, sic intelligitur: vitiosum locum
pecudes aut morsu scalpunt, aut cornu, vel
ungula tundunt, aut arbori affricant, parie-
tibusve detergent: quod ubi aliquam faci-
entem videris, comprehendere oportebit, &
lanam diducere: nam subest aspera cutis, &
velut quedam prurigo. Cui primo quòq̄
tempore

63.

Pag. 142. è
carin. ad
Christ. post
silent. v. 35.

P. Ram. in
vita Virg. P.
19.

64. tempore occurrendum est, ne totam
progeniem coinquinet, & quidem ce-
leriter, cum & alia pecora, tum præ-
cipue oves contagione vexentur.
*Quod Hieronymus (lib. 3. Commentarior.
in Epistolam ad Galat. tom. 9. fol. 94.) bre-
vissimè ita contrahit: Iuxta vulgare pro-
verbiū, unius pecudis scabies, totum
commaculat gregem. Frequenter addu-
ci solet, de contagio morum, qui paulatim in
familiares & quotidianos convictores trans-
eunt, ut Seneca (in lib. de tranquillitate ani-
mi, cap. 7, fol. 347.) testatur: Serpunt vitia,
& in proximum queng, transiliunt, & con-
tactu nocent. Et epist. 7. fol. 76: Inimica est
multorum conversatio. Nemo non aliquod
nobis vitium aut commendat, aut impri-
mit, aut nescientibus allinit, &c. Vnum ex-
emplum aut luxuria aut avaritia, multum
mali facit. Convictor delicatus, paulatim
enervat & emollit. Vicinus dives, cupidita-
tem irritat: malignus comes, quamvis
candido & simplici, rubiginem suam
affricuit. Cum primis verò istiusmodi pro-
verbia locum habent in pueris & adolescen-
tibus, quorum etas facilius in vitium flecti-
tur.*

tur. *Quamobrem Varro in libello de liberis educandis, ab eorum conversatione improbos abalienari iubet, ut in grege opilio oves minus idoneas, (h. e. morbo graves) removere solet, quas reſcūlas appellat: & aīllo-
noyias loco è vestigio subiungit verissimum hoc Epiphonema: Sæpe enim unus puer petulans atq; impurus, inquinat gregem puerorum. (Citante Nonio Marcello, pag. 579.) Eodem referri potest carmen Iuvenalis, sat. 2 vers 78:*

65.

— Dedit hanc contagio labem,
Et dabit in plures: sicut grex toto in agris
Vnius scabie cadit, & porrigine porci,
Vvag; conspecta livorem ducit ab uva.

Vers. 75. Πούλω δ' οκῦ) D. Apostolo tribuit Senarium, quem is (1. Cor. 15. 33.) è Menandro, vel potius ex Euripide allegaverat, ut in Adagijs sacris, (Centur. 3. adag. 89. pag. 552.) prolixè monstravi, eadem opera in unū locum collatis plerisq; veterum sententijs, quæ huic versui nonnihil lucis asferre possunt.

Vers. 78. θεοῖσιν) Seneca, epist. 7. fol. 76: Nihil est tam damnosum bonis moribus, quàm in aliquo spectaculo desiderare. Tunc

E

enim

enim per voluptatem facilius vitia surre-
 punt. His iungatur integer Tertulliani liber
 De spectaculis, præsertim cap. 26 fol. 146.
 ubi Presbyter doctissimus inquit: Quale
 est, de Ecclesia Dei in Diaboli ecclesiam ten-
 dere? de cælo (quod aiunt) in cœnum? illas
 manus, quas ad Dominum extuleris, post-
 modum laudando histrionem fatigare? ex
 ore quo Amen in sanctum protuleris, (1. Cor.
 14. 16.) gladiatori testimonium reddere?
 ut a dæmonibus, alij omnino dicere, nisi Deo Chri-
 sto? Cur ergo non eiusmodi etiam Dæmonij
 penetrabiles fiant? Nam & exemplum ac-
 cidit, Domino teste, eius mulieris, quæ the-
 atrum adiit, & inde cum Dæmonio redijt.
 Itaq; in exorcismo cum oneraretur immun-
 dus spiritus, quod ausus esset fidelem aggre-
 di: constanter & iustissime quidem (inquit)
 feci: in meo eam inveni. Et ibidem, cap.
 29: Si putas delectamentis exigere spaci-
 um hoc, cur tam ingratus es, ut tot & tales vo-
 luptates à Deo contributas tibi satis non ha-
 beas, neq; recognoscas? Quid enim incundi-
 us, quam Dei patris & Domini reconcilia-
 tio, quam veritatis revelatio, quam errorum
 recognitio, quam tantorum retrò criminum
 venia?

venia? quæ maior voluptas, quàm fastidi-
 um ipsius voluptatis, quàm seculi totius con-
 tentus, quàm vera libertas, quàm conscien-
 tia integra, quàm vita sufficiens, quàm timor
 nullus, quòd calcas deos nationum, quòd da-
 monia expellis, quòd medicinas facis, quòd
 revelationes petis, quòd Deo vivis? He vo-
 luptates, hæc spectacula Christianorum, san-
 cta, perpetua, gratuita: in his tibi ludos Cir-
 censes interpretare, cursus seculi intueri, tem-
 pora labentia dinumera, metas consumma-
 tionis expecta, societates Ecclesiarum defende,
 ad signum Dei suscitare, ad tubam Angeli
 erigere, ad martyrii palmas gloriare. Si sce-
 nica doctrina delectant, sat nobis literarum
 est, satis versuum est, satis sententiarum, sa-
 tis etiam canticorum, satis vocum, nec fabu-
 le, sed veritates: nec strophæ, sed simplicita-
 tes. Vis & pugillatus & luctatus? præsto sunt,
 non parva, sed multa. Aspice impudicitiam
 detectam à castitate, perfidiam casam à fide,
 sevitiā à misericordia contusam, petulan-
 tiam à modestia obumbratam, & tales sunt
 apud nos agones, in quibus ipsi coronamur.
 His consentit Basilius, de legendis gentiliū
 libris, fol. 229: μὴ ὀφθαλμοῦς ἐσιᾶν τοῦς ἀτός

τοις τῶν θραυματοποιῶν ἐπιδήξιν, ἢ σω-
 μάτων θιάς κέντρον γνάφιντων. μὴ διὰ τῶν
 ᾠτῶν διεφθαρμένην μελωδίαν τῶν ψυχῶν
 καταχάν. ἀνελευθερίας γὰρ δὴ καὶ ταπεινοῦ
 τῶ παθῆν ἐκ τῶ τοῦτοῦ εἰς τῆς μουσικῆς ἰδού
 ἐγγίγειν πέρυκερ, ἀλλὰ τὴν ἑτέραν μετα-
 δωκτέον ἡμῖν, τὴν ἀμάνω τε καὶ εἰς ἀμεινον
 φέρουσαν, ἢ καὶ Δαβὶδ χροῶμεν ὁ ποιητῆς
 τῶν ἱερῶν ᾠσμάτων, ἐκ τῆς μανίης, ὡς φα-
 σι, τὸν Βασιλεῖα καθίσκ. Oportet nec oculos
 spectaculis, nec vanis prestigiatorum osten-
 tationibus tradere, nec per aures animarum
 corruptricem melodiam haurire. Hoc enim
 Musica genus, servitutis & ignobilitatis
 fructus parere, ac præterea libidinum stimu-
 los acueret solet. Alia nobis Musica longè me-
 lior existit, & ad meliora sequenda nos exci-
 tans, qua David, sacrorum canticorum Poë-
 1. Sam. 16. 23 ta usus, ut aiunt, Saulem regem ab insania
 liberavit.

Vers. 86. πρὸ τῶν Ἰηχδύ) Ab incunte
 statim etate, vel inde usq; ab adolescentia:
 quo sensu Iuvenalis (sat. 8. 166.) è contrario
 præcipit:

Quædam cum prima rescentur crimina
 barbâ.

Vers.

Verf. 87. αὐτοῦ ἰσχυροῦ & ἐργασίῳ) Sic
 Tertullianus, eodem libro, nimirum *De*
spectaculis, cap. 17. fol. 143: Impudicitiam om-
niem amoliri iubemur. Hoc igitur modo etiā
à theatro separamur, quod est privatam con-
sistorium impudicitiae, ubi nihil probatur,
quàm quod alibi non probatur. Ita summa
gratia eius de spurcicia concinnata est, quam
Atellanus gesticulatur, quam Mimus etiam
per mulieres representat, sexum pudoris ex-
terminans, ut facilius domi quam in scena
erubescant. Quam denique Pantomimus à
pueritia patitur in corpore, ut artifex esse
possit. Et Lactantius lib. 6. cap. 20: Histrio-
num impudicissimi motus, quid aliud nisi li-
bidines docent & instigant? quorum ener-
vata corpora & in muliebrem incesum, ha-
bitumq; mollita, impudicas faeminas inho-
nestis gestibus mentiuntur. Quid de mimis
loquar, corruptelarum praeserentibus disci-
plinam? qui docent adulteria, dum fingunt,
& simulatis erudiunt ad vera? Quid iuve-
nes aut virgines faciant, cum hac & fieri si-
ne pudore, & spectari libenter ab omnibus
cernunt? Admonentur utiq; quid facere
possint, & inflammantur libidine, qua aspectu

maximè concitatur: ac se quisq; pro sexu in illis imaginibus præfiguratur, probantq; illa, dum rident, & adherentibus vitij corruptiores ad cubicula revertuntur: nec pueri modò, quos præmaturis vitij imbui non oportet, sed etiam senes, quos peccare iam non decet, in talem vitiorum semitam dilabuntur. His consimilia quædam habet Arnobius sub finem libri quarti adversus gentes, pag. 180. & 181, quæ sanè ad explicationem non huius modò versus, sed & plurimum, maximè nonagesimi & proximè sequentium usq; ad centesimum ac decimum, in præsentia sufficere possunt. Nam singula horum vocabula curiosius investigare non libet, quandoquidem hîc etiam, (ut Hieronymus ad Eustochium, tom. 1, fol. 66. licet in causa planè diversa loquitur) melius est, aliquid nescire securè, quàm cum periculo discere.

Vers. 113. κόρασ παρθένωσ) Mirum, ni alluserit ad ambiguum & falsum illud Digenis Apophthegma, qui Didymoni mæcho, puella cuiusdam oculos curanti, dicebat: ὄρα, μὴ τὸν ὀφθαλμὸν τῆσ παρθένωσ ἰατρῆων, τὴν κόρην φθίρωσ. Vide, ne virginis oculum curās, pupulam

pupulam vel puellam corrumpas. Nam idem 71.
Græcis utrunq; & pupulam & puellam signi-
ficat. Laert. lib. 6. pag. 223.

Vers. 114. μαχοφους δρας) Invehitur in
δνιομαχιος (Niceph. lib. 2. c. 25.) vel pugnas
cum leombus, ursis, atq; alijs id genus bestijs, Senec. epist.
quibus damnati non absq; presentissimo vitæ 7. 101. 76.
periculo veluti per lusum iocumq; obijcieban-
tur, ut populo spectaculum exhiberent, dum
bestias trucidarent, vel ab ijs miserabiliter
dilaniarentur. Vnde hi Bestiarj nomina-
bantur: qua voce cum alibi usus est Tertul-
lianus, (in Apologetic. adversus gent. cap. 9.
& 42.) tum etiam in lib. De pudicitia, (cap.
13. fol. 610) ubi querelam D. Pauli 1. Cor. 4.
9. latine redditurus inquit: Nos Deus Apo-
stolos novissimos elegit, (ως εν θανατις) ve-
lut bestiarjos, quoniam spectaculum facti
sumus huic mundo. Nec improprie. Nam
Paulum quoq; Ephesiorum plebe sic poscente,
in huiusmodi arenam introductum, e 1. Cor.
15. 32. & Nicephori lib. 2. cap. 25. novimus
Factum id, anno Christi 54. imperante Clau-
dio Cesare, de quo Suetonius, lib. 5. cap. 34. σσ
Bestiarjjs, meridianisq; adeo delectabatur, ut
etiam prima luce ad spectaculum descende-
σσ

ret, & meridie, dimisso ad prandium populo, perfederet. E Dionis lib. 60. fol. 259 : ἐπιθῶσθε μάχης ἀγῶνας. πάλιν γὰρ σφίσιν ἔχαυρε. τὰ τε γὰρ ἄλλα, καὶ τὸς δ' ἰδὲ μίση τῆς θεῆας παρὰ τὸν τῶ ἀπίστου καὶ τῶν ἰουδαίων ἠδ' ἰσῆ ἐθεώρη. Exhibuit crebrò ludos gladiatorios, quibus valde delectabatur. Præter cætera libèter spectabat sub prandij tempus eos, qui in medio theatro discerebantur. Satis autem apparet, funesta hæc spectacula, (id quod summæ crudelitatis indicium est) horis matutinis exhibita : pomeridianis verò, gladiatores populo datos, atque hinc meridianorum nomen sortitos fuisse, ut annotavit Petrus Faber San-Ioranus IC. lib. 1. Semestrium, cap. 6. pag. 38. & ante hunc Adrianus Turnebus, lib. 24. Adversarior. cap. 28. fol. 901. allegato etiam versu Martialis, lib. 13. epigr. 95 :

Matutarum non ultima præda ferarū, &c.
& testimonijs Seneca, epistol. 7. fol. 76 : (A spectaculis) avarior redeo, ambitiosior, luxuriosior : imò verò crudelior & inhumanior, quia inter homines fui. Casu in meridianum spectaculum incidi, lusus expectans & sales, & aliquid laxamenti, quo hominum
oculi

oculi ab humano cruore acquiescant. Contra
est: quicquid ante pugnatum est, misericor-
dia fuit. Nunc omissis nugis, mera homicidia
sunt, nihil habent quo tegantur, ad ictum
totis corporibus expositi, nunquam frustra
manum mittunt. Hoc pleriq; ordinarijs pa-
ribus & postulatijs (Vid. Cæl. Rhod. lib. 6.
cap. 32.) præferunt. Quidni præferant? non
galea, non scuto repellitur ferrum. Quò mu-
nimenta? quò artes? Omnia ista mortis mo-
ra sunt. Manè leonibus & ursis homines:
meridie spectatores suis obijciuntur. In-
terfectores inter se iubentur obijci, & victo-
rem in aliam detinent cadem: exitus pu-
gnantium mors est. Epistola 70. fol. 134: Nu-
per in ludo bestiariorum, unus è Germa-
nis, cum ad matutina spectacula pararetur,
secessit. Et lib. 3. de Ira, cap. 43: Ridere sole-
mus inter matutina arene spectacula, tauri
& ursi pugnam inter se colligatorum, quos,
cum alter alterum vexarit, sus confector ex-
pectat. Idem facimus. Aliquem nobiscum al-
ligati laceessimus: cum victo victoriq; finis
aquè maturus immineat.

Vers. 132. $\chi\epsilon\iota\sigma\tau\iota\ \gamma\alpha\rho$) Hinc Tertullian.
de spectaculis, cap. 10: Si se vitiam, si impie- Fol. 144.

E s tatem,

zatem, si feritatem permissam nobis contem-
dere possumus: eamus in amphitheatrum.
Si tales sumus, quales dicimur: delectemur
sanguine humano, &c. Sed hac Ethnicis re-
spondi. Caterum absit ut de istius spectaculi
aversione diutius discat Christianus: quam-
quam nemo hac omnia plenius exprimere
potest, nisi qui adhuc spectat: malo non im-
plere, quam meminisse.

Fol. 128.

Vers. 141. ὑπὲρ πάντων θηρίων) Sic apud
Evagrium lib. 1. histor. eccles. cap. 16 Ignati-
us dicitur, ὡς ἐβόλετο, τὰ φωνὰς τῶν θηρίων
μασίρας ἐγκλιῶν ὑπὲρ πάντων θηρίων ἀμφιθεά-
τρῳ, sepulcri loco bestiarum ventres in Ro-
manorum amphitheatro consecutus, quem-
admodum unice optaverat. Respicit autem
ad ardentissimum ipsius votum, quod habe-
tur epistol. 12. ad Romanos premissa, fol. 68:

Fol. 310

ἐν αἰμί μου τῶν θηρίων τῶν ἐμοὶ ἐτοιμασμένων.
Fruar bestijs mihi paratis. Et apud Euseb.
lib. 3. hist. eccl. cap. 39. ex Irenaei lib. 5. cap. 23:
αἶ. ὁ ἀμὶ θεῶν, ἢ δὲ ὀδόντων θηρίων ἀλῆθοσ
μαί, ἢ καθεστὸς ἀστὸ ἐυρεῖσ: Frumentum
Dei sum, & dentibus bestiarum molor, ut
panis mundus inveniar.

Fol. 353a

Vers. 151. ἐκ τῶν πόμων) Digreditur ad
ludes

ludos Circenses, ubi equi curribus iuncti in
circa maximo ad cursum incitabantur ab au-
rigis vel agitatoribus, ut I. C. ti (l. 2. C. de
spectaculis lib. 11. & l. athletas. ff de his qui
notant. infam.) eosdem appellant. Horum
nomina Prætor in urnam conijciebat, ac sor-
tibus inde eductis pronuntiabat, qui agitato-
res hoc vel illo missu, & quoniam ordine ad
cursum prodire deberent. Inde mappa osten-
sa signum dabat æqueus vel tentoribus, ut
repagula omnia eodem statim momento amo-
verent, & quadrigæ à carceribus exirent. Hæ
septeno circuitu revolvebantur, donec ad
pristinam metam rediissent. Interea specta-
tores inter se certabant sponsonibus, dum alius
quidem hunc agitatore, alter verò eius ad-
versarium victorem fore, certo quodam pi-
gnore deposito, contenderent. Quæ plenius
intellecturis, adeundi erunt Suetonius lib. 6.
cap. 22. Martial. lib. 12. epigr. 29. v. 9. Juve-
nal. sat. 11. v. 193. & Eilhardi Lubini in e-
undem commentarius eruditissimus: cum-
primis tamen Adrianus Turnebus, lib. 18.
Adversarior. cap. 33. fol. 574. & Henr. Sal-
muthus, in Notis ad Guidonis Pancirolli
librum 1, cap. 20. pag. 95. Verum hæc omnia
quàm

quam arctissime complexus est Tertullianus, De spectaculis cap. 16. ubi eadem, qua hoc loco Amphilochius, (Vers. 153. 154. 157. & 180.) huiusmodi ludorum damna commemorat. Ait enim: Cum furor interdicitur nobis, ab omni spectaculo auferimur, etiam à Circo, ubi proprie furor praesidet. Asspice populum ad id spectaculum iam cum furore venientem, iam tumultuosum, iam caecum, iam de sponsionibus concitatum. Tardus est illi Praetor, semper oculi eius in urna cum sortibus volutantur. Dehinc ad signum anxij pendunt, unius dementia una vox est. Cognosce dementia de vanitate. MISIT, dicunt: & nunciant invicem, quod simul ab omnibus visum est. Teneo testimonium caecitatis: non vident, missum quid sit: mappam putant: sed est Diaboli ab alto praecipitati figura. Ex eo itaque, itur in furias & animos & discordias, & quicquid non licet sacerdotibus pacis. Inde maledicta, convicia sine iustitia, odij etiam suffragia sine merito amoris. Quid enim consecuturi suum illic agunt, qui sui non sunt: nisi forte hoc solum, per quod sui non sunt: de aliena infelicitate contristantur, de aliena felicitate latantur. Quicquid optant, quicquid

quid abominantur, extraneum ab illis est. Ita & amor apud illos otiosus, & odium iniustum. Sed Circo quid amarius, ubi ne principibus quidem aut civibus suis parcant? Si quid horum, quibus Circus furit, aliubi competit sanctis: etiam in Circo licebit. Si verò nusquam, ideo nec in Circo. Et cap. 23. fol. 145: An Deo placebit auriga ille, tot animarum inquietator, tot furiarum minister, tot statuum, ut sacerdos coronatus, vel coloratus ut leno, quem curru rapiendum Diabolus adversus Eliam exornavit?

Vers. 159. *Ἰοῦδας*) Ludis Circensibus vitisse dicebantur, qui adverse partis equos fregissent, ac septeno circuitu aut curriculo solenni (Gell. lib. 3. c. 30.) priores ad metam reversi essent. Atq; ij non solum mappam, de qua paulo antea, premij Vid. Not. ad Guilocho reportabant, sed vuldon. Pānciroll. ligi quoq; applausum, toro- br. 1. cap. 20. pag. nas (Sueton. Tranquill. 95. 96.

lib. 6. cap. 22. 24.) & praecoria publica, interdum etiam tabulis marmoreis incisa, merebantur, quarum exemplar Leio (vel C. Apuleio) Diocli agitatori in campo Martio positum, Gulielmus Philander Castilionius, in re-

in recentiore Vitruvij editione, lib. 5. cap. 3. pag. 178. exhibuit. Quin iisdem & statuas interdum erectas, conyicio è Nigrino Luciani, (tom. 1. pag. 62.) ubi autor τὰ θεῶν καὶ τῶν ἐν πρὸς ποταμῶν, καὶ τὰς τῶν ἀνιόχων ἐκόντας, theatra, & circum, & agitatorum statuas coniunxit. E contrario victi censebantur, qui

Sucton, lib. 6. c. 24. ante decursum destitissent, vel curribus excussi essent, aut metam serius attigissent. Hinc nonnulli ex agitatoribus, vana gloriola studio accensi, præstigiatores adibant, ut magicis eorum imprecationibus adiuti, adversariorum equos impedirent, suos verò ad cur-

Supr. pag. 33. Verf. 164. sum celeritatem incitarent. Vnde sæpenumero infelices lapsus, contusiones, fracturæ, vulnera & cædes oriebantur, præsertim si etiam nobites aut illustres viri (ut de Nerone habet Tranquillus, lib. 6. cap. 22.) aurigandi cupiditate flagrarent, & utriusq. partis propinqui se litibus immiscerent. Dum enim quisq. suos tueri conabatur: interim privato favore ac studijs certamina crescebant, ut simultates hinc enatæ, à diversis familijs quasi iure hereditario ad posteros transmitterentur,

Verf. 172. nonnunquam etiam in aperta bella erumpere-
 173. 174. rent, totasq. urbes everterent. Quamobrem
 Valen-

Valentinianus, Theodosius & Arcadius Imperatores, in id hominum genus, quod inter agitandum diabolicis prestigijs uteretur, extremo capitis supplicio animadvertendum statuerunt, l. ult. C. de maleficis & mathe-
 Lib. 9. tit. 18.
 mat: Quicumq; maleficiorum labe pollutum audierit, deprehenderit, occupaverit: illico ad publicum pertrahat, & iudicum oculis communis hostem salutis ostendat. Quod si quisquam ex agitatoribus, id est, aurigis, seu ex quolibet genere hominum, contra hoc interdictum venire tentaverit, aut clandestinis supplicijs etiam manifestum reum maleficæ artis oppresserit: ultimum supplicium non evadat, gemina suspicioni obnoxius, quod aut publicum reum, ne facinoris socios publicaret, severitati legum, & debita subtraxerit questioni: aut proprium fortassis inimicum sub huiusmodi vindictæ nomine consilio atrociore confecerit.

Vers. 181. ἀντὶ τῶν τῶν) Quantum enim impediementi hæc spectacula studijs liberalium artium obijciant: innuit Autor libri De causis corruptæ eloquentiæ, cuius verba citat Isaacus Casaubonus, Animadvers. in Sueion pag. 274: Propria & peculiararia huius
 urbis

urbis vitia, penè in utero matris concipi mihi videntur, histrionalis favor, & gladiatorum equorumque studia: quibus occupatus & obsessus animus, quantum locum bonis artibus relinquit? quotumqueng, inveneris, qui domi quicquam aliud loquatur? quos alios adolescentulorum sermones excipimus, si quando auditoria intravimus? nec praeceptores quidem ullas crebriores cum auditoribus suis fabulas habent. Idem hoc vitium in nobilibus Romanis falsè notat Iuvenalis sat. 8. quòd literarum ac virtutis studium alto supercilio despiciant, atq; interea se totos ludis Circensibus dedant, & nimio rei equestris amore ita insaniant, ut

Vers. 155.

— dum lanatas torvumq; iuvenum
More Numæ cadant, Iovis ante altaria,
iurent

Solam Eponam, & facies olida ad præsepia
pictas,

hoc est, inter ipsa etiã sacra nihil nisi equos cogitent, nec ullum aliquod Numen maioris faci-

ant, quàm Eponam, aurigarum ac mulierum præsidem, aliosq; id genus ridiculos Deos, quorum imagines propè equorum & muliarum

larum praesepia depingebantur. Horum vesti-
gijs hodie multi e nobilitate insistant, qui
consimili ferè in ποικιλία correpti, pietatem
& studia humaniora execrantur, nec quicquam
solide addiscunt, praeter in παροισιαν, for-
tassis ne hanc quidem recte percepturi, si absq;
ea esset caussa, quam apud Plutarch. Carneades,
hoc nomine in Plutarch. in lib. de
interrogatus, afferebat: amicis & adulatori-
κολακείων γὰρ αὐτῶν ἐν
ταῖς διατριβαῖς ὁ δι-
δάσκαλος ἐπαυνῶν, ὅτι πλοσίων καὶ βα-
καίων ὁ πρῶτος αὐτῶν
ὑποκατακλινομένων:
ὁ δὲ ἐπὶ τῶν ἰδίων
ἰδιώτης ἢ ἀρχῶν, ἢ
πλοσίου ἢ πένης, ἐκ-
τραχηλίζῃ τὸς μὴ
διωκόμενος ὀχῶσαι.
Iis enim praceptor, recte ac probe discere,
assentitur in scholis, Iis enim praceptor, &c.
laudando: colluctator in palestra, dum ita
pugnat, -- tanquam qui vincere nolit, eiq;
ut fortiori cedit: equus verò ignarus, nec
magnoperè laborans, num sessor privatus sit.

81.

Lucian. Nigrin. pag. 62.

Plutarch. in lib. de
interrogatus, afferebat:
amicis & adulatori-
κολακείων γὰρ αὐτῶν ἐν
ταῖς διατριβαῖς ὁ δι-
δάσκαλος ἐπαυνῶν,
ὅτι πλοσίων καὶ βα-
καίων ὁ πρῶτος αὐτῶν
ὑποκατακλινομένων:
ὁ δὲ ἐπὶ τῶν ἰδίων
ἰδιώτης ἢ ἀρχῶν, ἢ
πλοσίου ἢ πένης, ἐκ-
τραχηλίζῃ τὸς μὴ
διωκόμενος ὀχῶσαι.

Iis enim praceptor, recte ac probe discere,
assentitur in scholis, Iis enim praceptor, &c.
laudando: colluctator in palestra, dum ita
pugnat, -- tanquam qui vincere nolit, eiq;
ut fortiori cedit: equus verò ignarus, nec
magnoperè laborans, num sessor privatus sit.

F

470

an princeps, dives an inops, equitandi imperitum, effundit. Vel, ut Alciatus (emblem. 35. In adulari nescientem) canit:

— ingenuus sonipes, dorso excutit omnē,
Qui moderari ipsum nesciat, Hippocomon.
Quamobrem, ne aliorum ludibrio exponantur, aut de vita periclitentur: huic arti plus temporis tribuere coguntur, quod & ipsum alioqui forsitan intermittere mallent. Verum longè prudentiùs hac in parte sibi consuluisse Iulianum Imperatorem, utut impium Apostatam, testatur eius epistola ad Ecdicium,

Epist. 9. pag. 162.

Ægypti præfectum, quam eleganti hoc Noemate orditur: Ἄλλοι μὲν ἵππων, ἄλλοι δὲ ὄρνέων, ἄλλοι θηρίων ἐρῶσιν; ἐμοὶ δὲ βιβλίων κτήσεως ἐν παιδείᾳ δεινὸς ἤνιέτηκε πόθος.
Quidam equis, alij avibus, nonnulli feris delectantur: ego verò inde usq; ad pueritia librorum cupiditate arsi.

Vers. 189. μεθ' ἑαυτῶν) Al. μετ' αὐτῶν, ut & vers. 194. παναγίω.

Vers. 196. συγχεύς) E Symbolo Athanasii, paulo antea circ. annum 364. conscripto, v. 3. & 4: ἐν τῷ θεῷ ἡν τριῶν δὲ, καὶ τριῶν αὐτῶν μονῶν δὲ σεβῶμεθα, μὴτε συγχεύοντες τὰς ὑποστάσεις, μὴτε τῶν ὁσίων μερῶν ἕνα ἄνθεον
Deum

Deum in Trinitate, & Trinitatem in unitate
veneremur: neq; confundentes personas,
neq; substantiam separantes. Primus
confusionis autor fuit Sabellius, qui testante
Epiphanio (heresi 42. fol. 223.) finxit τὸν
αὐτὸν εἶναι πατέρα, τὸν αὐτὸν υἱὸν, τὸν αὐτὸν
εἶναι ἅγιον πνεῦμα, ὡς εἶναι ἐν μιᾷ ὑποστάσει
τρῆς ὁμοουσιᾶς, eundem esse Patrem, & eundem
Filium, & eundem Spiritum Sanctum, ut in una
hypostasi vel persona, tres sint nomenclatura:
contra Nazianzeni axioma, quod Compendij
Theologici pag. 234. recitavi. Separationem
introduxit Arius, nequaquam veritus, κτίσμεν ἀποκαλῆν τὸν πᾶν
πάντα κτίσαντα, τὸν ἐν πατρὸς ἀρχόντως
καὶ ἀωρόχως γεγεννημένον λόγον, creaturam
appellare eum, qui omnia creavit, nempe
Verbum, ex patre sine tempore ac sine
principio genitum: ideoq; dignam suis blasphemis
mercedem nactus, in loco spurco & graveolenti,
non secus atq; olim Iudas (Aet. 1. 18.)
medius crepuit, referente eodem Epiphanio,
heres. 68. fol. 308. & 314. Hec duo
extrema, itidem inter se opponit Nazianzenus,
in laud. Basilij Magni, fol. 84: ὁ καὶ
κῶ τὸ κακὸν ἰώμεθα, τὴν ἄθεον σαβελιῆς σὺς

83.

Amphiloch.
v. 204. 206.

Amphil. vers.

207.

Epiphani. heres.
res. 69. fol.
315.

F 2

ἀρεσιν.

ἀρεσίῳ, ἀσθεσέρι διαρέσει καὶ κατατομή
 λλοντες, ἢν ἄρειθ νοσησας, ὁ τῆς μανίας
 ἐπώνυμθ, τὸ πολὺ τῆς ἐκκλησίας δέισατε
 καὶ διέφθαρεν, ὅτε τὸν πατέρα τιμῆτας, καὶ
 ἀτιμάσας τὰ ἐξ αὐτῶ, διὰ τῶν ἀνίσων βα-
 θμῶν τῆς θεότητθ : ἀλλὰ μίαν μὲν δ' ὄξαν
 πατρός γινώσκουμν, πλὴ ὁμοτιμῆκν τῶ μο-
 νογενῶς, μίαν δὲ ἢδ πλὴ τῶ πνεύματθ. Καὶ
 ἄ-τι ἂν τῶν τριῶν κάτω θάμν, τὸ πᾶν κα-
 θαρεῖν νομίζουμν, ἦρα μὲν ταῖς ιδιότησιν, ἢν
 δὲ τῇ θεότητι σέβοντες ἰγ γινώσκοντες. Non
malum malo curamus, impiam Sabellij con-
tractionem, magis impia divisione ac sectio-
ne dissolventes: quo morbo correptus, ille à
furore nomen habens Arius, magnam Ec-
clesiae partem labefactavit atq; convulsit, nec
patrem honore profecutus, & ea, quae ab ipso
causam habent, aspernatus, dum inaequales
divinitatis gradus invexit: verum unicam
patris gloriam esse censemus, aequalem unige-
niti dignitatem, unicam item Spiritus San-
cti, cum eo exaequationem. Ac si quid horum
trium in inferiori dignitatis gradu ponamus,
totam Trinitatem à nobis disyci atq; perversi
iudicamus: tria quidem quod ad proprie-
tates, unum autem quod ad divinitatem a-
gnoscentes & colentes.

Vers.

Vers. 219. μωύσῃς) Clemens Alexan-
 drin. lib. 7 σφραματέωυ fol. 148: ὁ μωύσῃς γῆ
 ἠλικία γενόμενος ἀριθμητικῶ, τε καὶ γεωμετρι-
 κῶ ῥυθμητικῶ τε καὶ ἁρμονικῶ, ἔτι τε ἰατρο-
 κῶ ἅμα καὶ μουσικῶ, παρὰ τοῖς διαπρέπτοις
 σιν Αἰγυπτίωυ ἐδιδάσκετο, καὶ προσέτι τῶ
 διὰ συμβολῶν φιλοσοφίαν, ἦν γῆ τοῖς ἱερογλυ-
 φικοῖς ἡραμασιν ἐπιδέκνυται. τῶ δὲ ἄλλ-
 λω ἐγκύκλιον παιδείαν, ἕλληες ἐδιδάσκον
 γῆ Αἰγύπτω, ὡς ἂν βασιλικὸν παιδεῖον, ἢ φησι
 φίλων γῆ τοῦ μωύσῃως βίω. προεμάθανε δὲ
 τὰ Αἰγυπτίωυ ἡραματα, καὶ τῶ τῶν ἄρα
 νίω ἐπισήμω, παρὰ τε χαλδαίων, παρὰ
 τε Αἰγυπτίωυ: ὅθεν γῆ τοῖς προφῆσι πᾶσαι
 σοφίαι Αἰγυπτίωυ πεπαιδευθῆς φέρεται.
 Moses, cum atate esset grandior, Arithme-
 ticam & Geometriam, Rhythmicam &
 Harmonicā, & præterea Medicinam simul
 & Musicam doctus est ab ijs qui erant in-
 signes inter Egyptios, tum & illam que per
 symbola vel signa traditur Philosophiam,
 quam literis Hieroglyphicis ostendunt. Reli-
 quum verò disciplinarum orbem, Græci eum,
 tanquam puerum regium (Ebr. 11. 24.) do-
 cuere in Egypto, ut dicit Philo in vita Mo-
 sis. Prius autem didicit literas Egyptiorum,
 & rerum cælestium scientiam à Chaldeis &

86. *Ægyptijs: unde in Actis dicitur eruditus vel*
A^{ct.} 7. 22. *imbutus omni sapientia Ægyptiorum. Idem*
hoc Mosis exemplum pro asserendo sanioris
Philosophie studio, allegat Basilius, in libr.
De gentiliū scriptis utiliter legendis, fol.
226. Gr. & Augustinus lib. 2. de doctrin.
Christian. cap. 40. tom. 3. fol. 44.

Vers. 223. *ἐκὼν*) E verbis Apostoli ad
Lib. 3. ad verf. Ebr. 11. 26, qua Tertullianus his versibus
Marcion. v. expressit:

46. tol. 5 27. *Dux populi Moses, qui limina regia liquit,*
Spernens divitias florentes tempore parvo.
Maluit afflictus populi portare labores
Subnixa cervice, minis non territus ullis,
Quam sibi delicias multasq; remittere
pœnas.

Vers. 2 29. *Βάκρυ*) Hanc Damascenus
orat. 1. de imaginibus fol. 723. *ωυρὲνδ' ποσόν*
vocat, quod & igne arserit, & nihilominus
velut roscido quodam humore irrigata ac
sustentata fuerit, ne flamma ramusculos vi-
rentes exurere, aut in cineres convertere

Lib. 1. Oper. possent. Quod Sedulij carmine diceret:
Pascal, vers. Ignibus innocuis flagrans apparuit olim
211. *Non ardens ardere rubus, nec iuncta calori*
Materies alimenta dabat, nec torrida vivēs
Sensit

Sensit damna frutex: sed amici fomitis astu
Frondea blandita lambebāt robora flamma.

Vers. 242. ὑπερεπίδδ) Ita præstantissimi
quondam vir, M. Andreas Francken-
bergerus Meiningensis, meus in Academia
Vvittembergensi præceptor, quippe historia-
rum & oratoriae tum temporis Professor pu-
blicus, ὁ ἐν ἐγείῳς, quem honoris ac debita gra-
titudinis causa hic nomino, auditoribus suis
è scripto De amplitudine historia Propheti-
ca crebrò inculcabat Encomium Philosophie Pag. 255.
sana, intrà metas & limites suos consistentis,
quòd ea, respectu Theologia, non incommo-
de ὑπερῶς ἢ ὑποὶ δευαπείῳς τὰς εἰς ἐπὶ ἕχῃσῃ,
hoc est, ancilla seu famula dici posset, quæ pe-
dissequæ vicem obtineret: impijs Epicuri
verbis apud Athenæum lib. 12. cap. 83. in Fol. 271. N^o
sanctiorem usum conversis. 546.

Vers. 254. Ἰεὺδ ὀνομοὶ βιβλοὶ) Illorum
igitur librorum, qui Biblici appellantur, tres
constituendi sunt ordines. Eorum primus
complectitur Ἰεὺδ ὀνομαὶ ἢ Ἰεὺδ ἐπὶ Ἰεραφῃ,
hoc est, ea volumina, quæ ab hominibus otio-
sis aut hæreticis conscripta, & Divis Aposto-
lis falsò attributa fuerunt, ut Evangelium
Petri, Thoma, & Matthia, Acta Andreæ,
Iohannis

Iohannis & Pauli, Apocalypsis Petri, (ap. Euseb. lib. 3. hist. eccles. cap. 25. fol. 28.) Proteuangelium Iacobi, (Monum. Orthodoxogr. part. 1. fol. 71.) Euangelium Nicodemi, (part. 2. fol. 643.) & similia, de quibus cum Eusebio (loco proximè citato) pronunciamus:

πρόβρω καὶ ὁ τῆς φράσεως παρὰ τὸ ἕβθ' ἡ ἀρσολικὸν ἐναλλάττει χαρακτήρ, ἢ τε γινώσκοντες ἡ ἡτῶν ἐν αὐτοῖς φερουμένων προαίρεσις, πλείστον ὅσον τῆς ἀληθῆς ὀρθοδοξίας ἀπάσθασα, ὅτι δὴ αἰρετικῶν ἀνδρῶν ἀναπλασματὰ συγχωρῆσαι σαφῶς παρισκοῖν: ὅθεν ἔδ' ἐν νόμοις αὐτὰ καταλεχτέον, ἀλλ' ὡς ἄτοπα πάντη δ' ἡ νοσεῖν παρὰ τῆς ἀληθείας. Dictionis & loquendi forma, longè à stylo & consuetudine Apostolorum discrepat: sententia porrò & institutum eorum, quæ in libris illis traduntur (quod toto propè cælo, ut dicitur, à vero & orthodoxo. Scripturæ sensu atq; opinione aberrat) planè perspicueq; ostendit, ea callida solum hæreticorum esse commenta: unde ne in eo quidem scripturarum genere, quæ falsò inscriptæ minimeq; germana dicuntur, habenda sunt: sed tanquam omninò absurda & impia, penitus explodenda. In alterum ordinem referantur ἑμμεσοί, hoc est, libri

libri intermedij vel Apocryphi, qui egregias
 quidem commonefactiones proponunt, idéo-
 que utiliter legi atque allegari possunt, non
 quidem ad fidei arti- Hieron. prefatione
 culos inde probandos, in proverb. Salom. 1.
 sed ad morum instru- 4. fol. 10: Iudith &
 ctionem, ut Compen- Tobie & Maccabæo-
 dij Theologici pag. 22. rum libros legit qui-
 sufficienti horum & dem Ecclesia, sed eos
 numeratione addita, inter Canonicas scri-
 monui. Hæc scripta, pturas non recipit: sic
 Eusebius vocat ἀπι- & hæc duo volumina
 δευόρθεα, quod non- (Panareton Iesu filij
 nulli his contradicât, Sirach, & Sapienti-
 aut in dubium vo- am Salomonis) legat
 cent, num ab autori- ad ædificationem
 bus illis, quorum ti- plebis, non ad au-
 tulos præ se ferunt, an toritatem ecclesias
 verò sub eorum no- sticorum dogmas
 mine ab alijs exarata tum confirmandã.
 sint. Vnde Hieronymus in epist. ad Letam, Tom. 1. fol.
 de institutione filie: Caveat omnia Apocry- 27.
 pha, & si quando ea, non ad dogmatum ve-
 ritatem, sed ad signorum reverentiam lege-
 re voluerit, sciat non eorum esse, quorum ti-
 tulus prænotantur, multaq; his admixta vi-

F 5

tiosa

Lib. 3. hist.
 eccl. cap. 25.
 fol. 28. Gr.

Euseb. lib. 3.
cap. 25. fol.
28.

tiosa, & (quod iam superius quoq; adduxi) grandis esse prudentiæ, aurum in luto quærere. Deniq; in tertium & supremum ordinem collocentur libri ab ipso Deo inspirati, qui omnium asseveratione constanter approbantur, ideoq; ὁμολογούμενοι, (hoc est, in confesso existentes) ἡδὲ ἱερατικοί, (Testamentarij) & Canonici appellantur, ἀπὸ τῆς κατὰ (Phil. 3. 15.) quod structura fidei ad horum prescriptum non aliter atq; normam sive regulam aptanda sit. Similis ferè Catalogus librorum scriptura, habetur apud Hieronymum in epistol. ad Paulinum, tom. 3. fol. 3. Damascen. lib. 4. cap. 18. fol. 548. & Alcimum Avitum, ad Fuscin. soror. v. 430. pag. 190. nisi quod posteriores duo, etiam nonnullos ex Apocryphis aspergunt, cum Amphilochijs data opera Canonicos duntaxat hic enumeret.

Vers. 267. δευτερονόμιου) Al. δευτερονόμου, & paulò post vers. 270. πρότερον & εἰδ' ὁ δευτερονόμου.

Vers. 270. σιχηρὰς) Ita enim legitur in ms. pro quo tamen malim σιχηρὰς, autoritate Damasceni, qui, lib. 4. cap. 18. inquit: τρίτη πεντάτευχον, αἱ σιχηρὰς βιβλοὶ, τῆς ἰωβ.

Fol. 348.

ἰαβ, ὁ ψαλτήριον, παροιμίαι Σολομῶνις, ἐκ
 κλησιαστικῆς τῆς αὐτῆς, τὰ ἄσματα τῶν ἄσματῶν
 τῶν τῆς αὐτῆς. Tertia Pentateuchus, libri ver-
 sificati, Iob, Psalterium, Proverbia Salomo-
 nis, Ecclesiastes, & Cantica canticorum e-
 iusdem. Nam quing. hos libros, σιχιδ' ὄν, i. e.
 versuum modo scriptos, constat ex Hieronym.
 tom. 3. fol. 3. & 10. Euseb. lib. 10. προπαρ.
 ἐναγ. cap. 5. fol. 302. Gr. R. David Kimhi,
 in Psalmum 4. citante Gilb. Genebrardo,
 Chronographia part. 1. pag. 121. Quamvis
 Iulianus Apostata, mero religionis nostrae o-
 dio, hanc laudem Iobo, Davidi & Salomoni
 detrahere conatus fuerit, quemadmodum
 Cyrillus libr. 7. ad vers. eundem (tomi 2. pag.
 628.) commemorat.

Vers. 275. ψυχῆς ἀκτῆ) Dignum Psal-
 terij Encomium, quale in eiusdem vestibulo To. 8. fol. 8.
 etiam apud Augustinum reperitur, totidem
 verbis transcriptum è proœmio Basilij Ma- Fol. 55.
 gni, dicentis: πᾶσα γραφή θεοπνεύσῃ καὶ
 ὠφέλιμῃ, διὰ τὸ το συγγραφῆσα παρὰ τῆ
 πνεύματῃ, ἵν' ὡσπερ γινῶν τῶν ψυχῶν
 ἰατρῆως, πάντες ἄνθρωποι τὸ ἴαμα τῶ ὀικείῃ
 πωθῆς ἕκαστῃ ἐκλεγώμεθα. ἴαμα γάρ, φησὶ
 καταπείσῃ ἀμαρτίας μεγάλας. ἄλλα μὲν ἐν
 προφήται

προσφῆται παιδείουσι, καὶ ἄλλα ἱστορικοί, καὶ
 ὄνομα ἕτερα, καὶ ἄλλα ἴδιον τῆς παροι
 μιτικῆς παλαιότητος. ἡ δὲ τῶν ψαλμῶν βί
 βλος, ἃ ἐκ πάντων ὠφέλιμον περιέλιπε προ
 φητεῖν τὰ μέλλοντα, ἱστορίας ὑπομιμνήσκῃ,
 νομοθετῆ ἔσθ' βίω, ὑποτίθεται τὰ πρακτικά, καὶ
 ἀπαξάπλως κοινὸν ταμιῖον ὄσιν ἀγαθῶν δι
 δαχματώων, τὸ ἐκαστῷ πρόσφορον κατὰ τὴν
 ἐπιμέλειαν ἐφευρίσκει. τά τε γὰρ παλαιὰ
 πράγματα τῶν ψυχῶν ἐξιάται, καὶ ἔσθ' νεο
 σφώτω ταχῆαι ἐπὶ ὧν τὴν ἐπανόρθωσιν, καὶ
 τὸ νεοσφῶτος περιποιῆται, καὶ ἃ ἀκέραιου δια
 σῶσαι, καὶ ὅλως ἐξαιρῆ τὰ πᾶσι καθ' ὅσον
 οἴοντε, τὰ ποικίλως ταῖς ψυχαῖς ἔσθ' βίω
 τῶν ἀνθρώπων ἐνδυνασέοντα. *Omnis scri
 ptura, divinitus inspirata, & utilis est: quip
 pe hanc ob causam à Spiritu Sancto conscri
 pta, ut inde, velut ex communi ANIMA
 RVM medendarum officina, omnes homi
 nes, quisq; pro morbi sui ratione, pharmacum
 deligeremus. Medicamentum enim (inquit)
 magna peccata compescit. Atq; alia quidem
 Propheta tradunt, alia historici, alia verò
 lex, & rursus alia exhortationis proverbial
 is forma: sed Psalmorum liber, quaecunq; ex
 omnibus utilia sunt, in se continet. Futura
 predicat.*

predicit, commemorat historias, leges aut regulas vite praescribit, modumq; rerum gerendarum subiicit: in summa, est commune quoddam promtuarium doctrinarum, quod cuiusvis apic utilia suppeditat. Nam & vetera sanat animarum vulnera, & recens vulnerato praesentissimum remedium affert, morbida tuctur, sincera conservat, deniq; omnes affectus, quales varijs modis hominum animis in hac vita dominantur, tollit. Ibidem: πάντα ὡς περ ἐν μεγέλωτι κὼ κινῶ ταμίῳ τῆ βιβλῶ τῶν ψαλμῶν θεοσαύρισα. Omnia bona, in Psalmorum libro, tanquam in magna & communi quadam penu vel thesaurario, recondita sunt.

Vers. 276. τὸς δ' ὠδύει) Ita Hieronymus quoq; in epistol. ad Paulinum, tom. 4. fol. 3. minores Prophetas maioribus praemittit, & fol. 12. fatetur, apud Graecos & Latinos, tum temporis, duodecim quoq; Prophetarum non eundem fuisse ordinem, qui apud Ebraeos. Quamobrem nemini mirum videri debet, quod Amphilocheus eos diverso à nobis modo recenset.

Vers. 278. τὸν ὑπό) Nazianzen. ἡγῶ ὡς ἔστιν. 1392:

τῆς τρεφῆς ἐδ' ἄφε φανὰς αἰσῖα
 Ἰωσὴφ μέρουα εἰν Βυβλῶ θεοπέριτ &

Matth. 12. 40

Propheta triduum profundo in gurgite

Mersus, sepulcri signa fausta præbuit.

Et Hieronym. ad Paulin. tom. 4. fol. 3: Ionas
 columba pulcherrima, naufragio suo passionem
 Domini præfigurans, mundum ad pœni-
 tentiam revocat.

Vers. 284. ἀεφῆνοιασλῶ) Quod à Poëtis
 præcipitur, ne otiosa, sed apta & idonea ἐπι-
 θετα, ex intima cuiusq; rei natura & ratione
 deprompta seligantur: id Amphilocheus etiam
 in descriptione quatuor Prophetarum maio-
 rum studiosè observavit. Nam Esaiam vo-
 cat ἀεφῆνοιασλῶ, ob insignem libertatem,

I.

qua citra πῶσωπολιτικῶν (Esa. 58. 1.) non
 modo populi, sed ipsorum quoque Regum ac
 Principum scelera publicè reprehēderit, quam
 ob causam, præter styli maiestatem, à Nāzi-
 anzeno (σουλτετυτικῶ 1. contr. Iulian. fol. 277)

& Chrystomo (1. Cor. 15. homil. 40. fol. 691.)
 μεγαλοφώνωτατ & cognominatur: ac Iudæi
 etiamnum fatentur, ipsum à Manasse atq;
 huius consiliarijs & subditis interfectum,

Hieron. tom.

3. fol. 4.

II.

quod eos Principes Sodomorum & populum
 Gomorrhæ (Esa. 1. 10.) appellasset. Ieremias,

appositè

appositè dicitur οὐρανός, quòd extremam
 miseriam populi in captivitatem abducti,
 non absq̄ summa commiseratione (Ier. 9. 1.
 Ibr. 3. 1.) spectare coactus fuerit, atq̄ huius
 testandæ gratia, Threnos conscripserit. Eze-
 chiel, uisus nuncupatur, quòd uaticini-
 um eius, capite primo, nec minus à quadra-
 gesimo usq̄ ad finem, mysteria quàm abstru-
 sissima obscurè adumbret: quamobrem Rab-
 bini, iuvenes ab istorum lectione arcent, ut
 Hieronymus ad Paulinum asserit: Tertius,
 (nempe Ezechiel) principia & finem,
 tantis habet obscuritatibus involuta,
 ut apud Ebræos istæ partes cum exor-
 dio Geneseos ante annos triginta non
 legantur. Daniel, σοφιστής titulo in-
 signitur, ob incomparabilis propemodum sa-
 pientia laudem, quam in proverbium abyssè,
 monstravi Similitudinum Biblicarum pag.
 184. in Ironica Ezechielis hyperbole, qua I-
 thobalem, Phœnicia Regem, Daniele sapien-
 tiores indigitat.

Vers. 289. ὡρα μοι D. Hieron. ad Paulinū: Tom. 4. fol. 4
 Tangam & Novum breuiter Testamentum,
 Matthæus, Marcus, Lucas & Iohannes,
 quadriga Domini, & verum Cherubim,
 quod

96.

quod interpretatur scientia multitudo, per
totum corpus oculati sunt, scintilla emicant,
Ezech. 1. vers. 16. 17. 18. discurrunt fulgura, pedes habent rectos & in
sublime tendentes, terga pennata, & ubique
19. 20. volitantia. Tenent se mutuo, sibiq; perplexi
sunt, & quasi rota in rota volvuntur, &
pergunt, quocung; eos flatus Sancti Spiritus
perduxerit.

Fol. 28.

Vers. 290. ἐναγγελισὰς ἀποστόλων) Euseb.
lib. 3. cap. 25: ἑυλογου ἐν ταῦθα γενομένης,
ἀνακεφαλαιώσαδ τὰς δ' ἡλωθίσσας τῆς και
νῆς διαθήκης Ἰακώβ. ἢ δ' ἡ τακτέου ἐν πρώ
τοις, τῷ ἁγίῳ τῶν ἐναγγελίων τετρακτίῳ,
οἷς ἐπεταί ἡ τῶν πρῶτων τῶν ἀποστόλων Ἰακ
φῆ, μετὰ δὲ ταῦτω, τὰς Παύλο κατακτεῖ
ου ἐπιστολὰς, αἷς ἐξῆς τῷ Πέτρο κυρωτέον ἐπι
στολῶ. ἐπὶ τῶτοις τακτέου, εἰ γε φανῆν, τῷ
ἀκακλυφιν ἰωάννη, ποδὶ ἡς τὰ δ' ὄξαντα, κα
τὰ καιρὸν ἐκθησομεθα. Quoniam in hunc ser
monem delapsi sumus, videtur rationi con
sentaneum, seriem Scripturarum, quæ Novi
Testamenti esse dicuntur, summam com
prehendere. Primum ergo sacer Evangelio
rum quaternio raturus esto: quem quidem li
ber de Actis Apostolorum sequitur. Huic an
numerentur Pauli epistola, quibus deinceps
prior.

prior, quæ fertur esse Iohannis, & Petri sim-
militer prior, tanquam omnium consensu
constabilita, adiungantur. Inter ista, si placet,
Iohannis Apocalypsin conijciamus, de qua,
quid veteres statuerint, alibi per occasionem
exponemus.

97.

Vers. 293. $\pi\epsilon\tau\rho\upsilon\ \&\ \delta\omicron\gamma\mu\alpha\tau\omega\upsilon\)$
Hanc dogmatum sublimitatem, ipsis etiam
Ethnicis admirationi fuisse, patet è verbis
Augustini, lib. 10. de Civit. Dei, cap. 29: Fol. 591.
Pudet doctos homines, ex discipulis Platonis
fieri discipulos Christi, qui piscatorem suo Spi-
ritu docuit sapere ac dicere: In principio erat Ioh. 1. 1.
Verbum, & verbum erat apud Deum, &
Deus erat Verbum. Omnia per ipsum facta
sunt, & sine ipso factum est nihil, quod fa-
ctum est. In ipso vita erat, & vita erat lux
hominum, & lux in tenebris lucet, & te-
nebra eam non comprehenderunt. Quod ini-
tium sancti Evangelij, cui nomen est secun-
dum Iohannem, quidam Platonicus, sicut à
sancto sene Simpliciano, qui postea Medio-
lanensi ecclesie præsedidit Episcopus, solebamus
audire, aureis literis conscribendum, & per
omnes ecclesias in locis eminentissimis propo-
nendum esse dicebat, Arbitror autem, Plato-
nicum

G

nicum

nicum illum fuisse Amelium, Plotini disci-
 pulum, de quo Eusebius lib. II. προπ. ευαγγ.
 cap. 10. fol. 317: τῶν νέων φιλοσόφων διαφαι-
 νῆς γεγονώς Ἀμέλιος, τῆς Γαλιταίων ἢ αὐτῶν
 τῶν, ἢ καὶ τῆς ἄλλης, Σικωτῆς φιλοσοφίας,
 πολλῶν ἄλλὰ βάρβαρον ὀνομασίας τὸν ἑβραίων
 θεολόγον, ἢ καὶ μὴ ἐπ' ὀνόματι ἠξιώσῃ τῶ
 ευαγγελιστῶ Ἰωάννῃ μνημῶν ποιησάδῃ, ἐπι-
 μαρτυρεῖ δ' ὅτι ὁμοίως ταῖς αὐτῶ φωναῖς, αὐτὰ
 δὴ ταῦτα πρὸς ῥῆμα ἠξίωσεν: καὶ ἔτι ἄρα
 ἦν ὁ λόγος, καθ' ὃν ἀνὸντα τὰ γινόμενα ἐγί-
 νετο, ὡς ἂν καὶ ὁ ἠράκλειτος ἀξιώσῃ, καὶ νῦν
 δι' ὃν ὁ βάρβαρος ἀξιοῖ ἐν τῇ τῆς ἀρχῆς τάξι
 τε καὶ ἀξία (Sic enim legendum iudico, pro
 eo, quod in Roberti Stephani editione, alioqui
 emendatissima, cernitur ἀτάξια) καθ' ἑσπε-
 ρα πρὸς θεὸν εἶναι, καὶ θεὸν εἶναι, δι' ὃ πάλιν
 ἀπλῶς γεγενῆσθαι, ἐν ᾧ τὸ γινόμενον ζῶν, καὶ
 ζῶν, ἢ ὃν πεφυκέναι, καὶ εἰς τὰ σώματα
 πίπτειν, ἢ σάρκα ἐνδύσασθαι, φαντάζεσθαι
 ἀνθρωπομορφία τῶ πτωχικαῦτα δεικνύει τῆς
 φύσεως τὸ μεγαλεῖον, ἀμέλει καὶ ἀναλυθέντα
 πάλιν ἀρθεῖσθαι, καὶ θεὸν εἶναι, οἷος ἦν πρὸ
 τῶ εἰς τὸ σῶμα, ἢ πῶ σῶμα, ἢ τὸν ἀνθρωπομο-
 ροποιῶν. Amelius, illustris inter iunio-
 res Philosophos, quamvis Iohannis Evan-
 gelista

gelista nomen celaverit, barbarum ipsum
 appellando, quoniam iudaus fuit, iisdem ta-
 men vocibus utitur, eadem hac ad verbum
 scribens: Hoc profecto erat VERBUM, quo
 ea, quae facta sunt, facta sunt, ut Heraclitus
 etiam diceret: quod Verbum, & ipse bar-
 barus putat in ordine principij & dignitate
 constitutum, apud Deum esse, & Deum esse,
 per quod uniuersa simpliciter sint producta,
 in quo uidentia vitam habeant, & in corpo-
 ra ipsum cadere, & carnem indutum homi-
 nem ita uideri, ut naturae dignitas non late-
 at: quare rursus resolutum in Deum redire,
 & Deum talem esse, qualis fuit antequam in
 corpus, carnem & hominem deduceretur.

Verf. 303. τὴν πρὸς γαλιλάτας τε) Ita e-
 nim commodissime restitui potest metrum,
 quod in ms. o librariorum incuria nonnihil
 deprauatum est, ad hunc modum:

τὴν πρὸς γαλιλάτας τε, καὶ τὴν πρὸς ἑφεσίους,
 μὲθ' ἧ τὴν ἐν φιλιπποῖς, εἶτα τὴν γεγραμ-
 μένῳ

κολασσαεῦσι.

Verf. 308. τὴν πρὸς ἑβραῖους νόθον) Euse-
 biius lib. 3. hist. eccl. cap. 3. fol. 21: τῶ πάλῳ
 πρόσθιοι καὶ σαφῆς, αἱ δεκάτεις αἰεῖς. οὐ γε
 G 2 μὲν

μὴ τινὲς ἀθετήκασιν πλὴν πρὸς Ἑβραίους πρὸς
 τῆς ῥωμαίων ἐκκλησίας ὡς μὴ πάλιν ὅσον
 αὐτῶν, ἀλλ' ἐλεγεῖς φήσαντες, ὃ δ' ἰσχυροῦ ἀγνοῖ
 αἰ. Pauli quatuordecim extant epistole cer-
 ta ac nota: neq; enim iustum esset, si ignora-
 remus, quòd nonnulli ex Ecclesia Romana
 huic, ac si Pauli non esset, fidem derogave-
 rint, affirmantes ei contradici. Et lib. 6. cap.
 14. fol. 62: πλὴν πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῶν, πάλιν
 μὴ εἶναι φησὶ. γεγραπθῆναι δὲ Ἑβραίοις Ἑβραϊ-
 κῆ φωνῆ, λαοικῶν δὲ φιλοτίμως αὐτῶν μετερ-
 μωένουσάντα, ἐκδ' ὄναι τοῖς Ἕλλησι. ὅθεν τὸν
 αὐτὸν χροῖον εὐρίσκεσθαι κατὰ τὴν ἑρμηνείαν,
 ταύτης τε ἐπιστολῆς, καὶ τῶν πρὸς Ἑβραίους.
 (Clemens Alexandrinus, in libris ὑπὸ στυπώσιω) Epistolam ad Ebræos scriptam Pauli esse af-
 firmat. Et Ebraico sermone ad Ebræos ab eo
 editam. Lucam autem eam accuratè in Gra-
 cum, ut Græcis traderet, convertisse: illudq;
 planè ex interpretatione ipsa facile intelli-
 posse, quòd hæc Epistola et Acta Apostolo-
 rum idem orationis filium habeant. Hierony-
 mus, in Catalogo scriptorum, tom. 1. fol. 121:
 πλὴν πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῶν τινὲς νομίζουσι μὴ
 εἶναι αὐτῶν, διὰ τε τὸν χαρακτῆρα, καὶ τὴν τῶν
 λόγων διαφωνίαν, ἀλλὰ βαρβαρὰ κατὰ τερ-
 τολιανου.

101.
τρελιανόν, ἢ λοκά τὸ εὐαγγελιστῶ, καθὼς
τισι δ' ἐκεί, ἢ κλημντῶ τὸ τῆς ἐκκλησίας
ῥώμης ὑπερομ ἐπισκόπῳ, ὃν φασὶ τὰ ἀρ-
φθευματὰ Παύλῳ, ὀκείῳ σιωτᾶσαι καὶ κο-
μῆσαι λόγῳ. Epistola quæ fertur ad Ebraeos,
non eius creditur, propter styli sermonisq;
distantiam: sed vel Barnabæ iuxta Tertullia-
num, vel Luca Evangelistæ, ut quibusdam
videtur, vel Clementis Romani postea Ec-
clesiæ Episcopi, quem aiunt sententias Pauli
propria ordinasse & ornasse sermone. Plura
de hoc argumento suppeditat Divus Luthe-
rus in præfatione, quæ huic epistolæ præfixa
est: D. Marinus Chemnicus, in Exam.
Concilij Tridentini, parte 1. fol. 34. Matthi-
as Flac. Illyr. in Glossa compendiaria Novi
Testamenti, fol. 1101. & Guilielmus Vvit-
tackerus, Professor Cantabrigiensis, in dispu-
tatione de Sacra scriptura, Controvers. 1.
quest. 1. cap. 16. pag. 92.

Vers. 310. ἐὶν τῷ λοκῷ) Hucusq; Latina
Bilij versio, cuius adminiculo non nihil con-
firmatus, aliquot in locis, è diversis lectio-
nibus, altera repudiata, veriore (ni fallor)
elegi, ut:

G 3

Vers.

Vers. 50. ἐγγράφῃ
 56 γέλωτ
 76 τηρετέον
 84 τέχνῳ
 91 δόξαν
 108 ταῖς ἀτιμίαις
 115 ὦν
 127 σόνον
 130 κρότ
 143 σροφαῖς
 147 γυμνὸς ἑσορᾶς
 158 τολμᾶ
 217 μήποτ'
 232 σεαυτῶν

102.

pra altero
 quod addi-
 tum erat

γῆ γραφαῖς.
 γελοῖον.
 πονητέον.
 τέκνον.
 ὄψιν.
 τῆς ἀτομίας.
 ὡς.
 σενόν.
 κρότ.
 σροφαῖς.
 γυμνάσις ὄρων.
 ὃ μὴ κακόν.
 μὴ τό τ'.
 ἑαυτῶν.

Verum eam interpres hoc loco abrumpit, excusationis gratia subiectis his verbis: Desunt hoc loco, Lector, ad integri poematis absolutionem versus XXI. qui cum in extrema libri nostri antiqui pagina prorsus à tineis erosa perscripti essent, nescio quo pacto nobis perierunt. Atq; uti rem sic habere videas, scito Gregorium (Ei enim Billius hanc epistolam, quam Amphilochio, tribuere maluit) post Iambos, tres vel quatuor hexametros versus heroicis subiecisse, quibus significaret,

103.
significaret, esse poematis huius versus numero trecentos triginta tres, observato studiosè numero ternario. Nunc autem tibi damus trecentos cum duodecim. Postremum quidem horum Hexametrorum, huiusmodi (si rectè memini) fuisse puto:

αἰά γὰρ τριάδ' ὅσ' σε φίλον τέκος ἔνχομαι εἶναι.
Atqui eum Billiana versionis defectum, hac editione resarcio, ut integra D. Amphiloehij epistola lectori exhibeatur.

Vers. 310. καθολικῶν ἐπιστολῶν) Ita hæ nominantur, quòd non uni tantum urbi aut provincia, sed universali Ecclesie inscriptæ sint, Iac. 1. 1. 1. Petr. 1. 1. 2. Petr. 1. 1.

Vers. 311. τινὲς μὲν) Euseb. lib. 3. cap. 25. fol. 28: τῶν ἀντιλεγομένων, γνωρίμων δ' ἔν ἡμῶς τοῖς πολλοῖς, ἢ λεγομένη ἰακώβου φέρεται, καὶ ἢ ἰσθ' α, ἢ τε π' ἔτρα δευτέρα ἐπιστολὴ καὶ ἢ ὀνομαζομένη δευτέρα καὶ τρίτη ἰωάννου, εἴτε τῶ ἑυαγγελιστῶ τυγαλῶνσαι, εἴτε καὶ ἔτρα ὁμωνύμου ἰκάνω. Ex illis quæ in dubitationem quidem vocantur, sunt tamen à plerisque recepta, est epistola, quæ Iacobi dicitur ὅσ' Iudæ, ὅσ' secunda Petri, item secunda ὅσ' tertia, quæ Iohannis nomine inscribuntur, sive illa ab Evangelista, sive à quopiam eodem

nomine appellato perscripta sunt. Nicephor. lib. 2. histor. eccl. cap. 46. fol. 146: De quibus addubitatum fuit, hæc sunt. Prima inter Catholicas Iacobi, fratris Domini: & septima Iudæ, fratris eius: item posterior Petri epistola. De his enim anceps apud antiquos fuit opinio. Præterea ex tribus quæ dicuntur esse Iohannis, extra primam, reliquis duabus aliquandiu non integra data est autoritas: nam alterius Iohannis presbyteri esse creditæ sunt, qui Ephesi post Iohannem Ecclesiæ præfuerit: ut Papias Hieropolita dicit, duo monumenta Ephesi esse memorans, unius atq. alterius Iohannis: quorum unius Presbyteri dicti, discipulum se ipsum nominat. Recensens enim Apostolorum seniores, duorum istorum

Vid. Euseb. meminit, ita inquit: Quod, si quando quispiam, qui seniorum Apostolorum sectator lib. 3. hist. eccl. cap. 39. fuisset, advenisset, illorum requirebam verba & sententiæ, quid scilicet Andreas dixisset, aut Petrus, aut Philippus, aut Iacobus: aut quid Iohannes, Matthæus, aut alius quispiam Domini discipulorum: quæ item Ari-

Euseb. lib. 3. hist. eccl. cap. 39. fol. 31. Gr. stion aut Iohannes Presbyter. (ὃ γὰρ τὰ ἐκ τῶν βιβλίων τοσούτων με ὠφελεῖν ὑπελάμβανον, ὅσων τὰ παρὰ ζωῆς φωνῆς καὶ μενῆσιν.)

Non

Non enim libris tantum me, quantum viva
voce adiuvari credebam. Eius igitur presby-
teri Ecclesie Ephesiorum secundam & terti-
am epistolam, & Apocalypsim insuper non-
nulli esse (ἐφ' αὐτῶν ὁμοίᾳ) somniarunt: Pau-
li autem Epistolarum, præterquam quæ ad
Ebræos est, omnes indubie, certæq; perman-
serunt autoritatis. Et Hieronymus in Cata-
logo scriptorum, tom. fol. 119: ἰακωβῶς μίαν
μονὴν συνεγράψατο ἐπιστολῶν, ἥτις τῶν
ἐπιτὰ καθολικῶν τυχεύει. καὶ τινες παρ' ἐτέ-
ρων τινὸς ἐπ' ὀνόματι αὐτῶ ἐκδεδόδοι ταύτης
φωσκασσι, καὶ κατὰ βραχὺ τῶ χρόνῳ προῖον-
ται, αὐθεντίας τινὸς ἐπελάβετο. Iacobus
tantum unam scripsit Epistolam, qua de se-
ptem Catholicis est. Atq; hanc nonnulli sub
eius nomine ab alio quodam editam asse-
runt: licet paulatim tempore procedente au-
toritatem obtinuerit.

105.

Niceph. lib.
2. cap. 46.
fol. 146.

Vers. 316. τὴν ἀρκολυψιν) Vid. paulo
antea, pag. 97.

Vers. 325. χριστῶ δ' ἐποίησεν) Sub finem car-
minis, autor ipse affirmat, se data opera
CCCXXXIII. versus ad Seleucum exa-
râsse, qui sanè omnes aptissimè inter se cohæ-
rent, excepto hoc unico, qui ultra numerum

G 5

modò

modò præfinitum redundare, atq; ab alio quodam insertus videtur. Quamobrem cum lineolis $\omega\alpha\rho\upsilon\beta\epsilon\tau\omega\varsigma$ includere, ac lectoris iudicio permittere libuit.

In eiusdem Amphiloehij $\tau\rho\iota\sigma\iota\chi\omicron\upsilon$, collarij loco, sive ut hodiè loquimur, post scripta demum annexum.

ΑΥΥΕΑΣ Τ') In ms. $\alpha\upsilon\upsilon\omicron\alpha\varsigma$ fuisse, arguunt ductus literarum, partim evanescentes, partim à blattis arrosi; quod cum $\alpha\upsilon\upsilon\omicron\alpha\varsigma$ vocabulo permutandum censui. Altero versu, codex ms. habet $\alpha\upsilon\omicron\upsilon$, cum tamen ratio Syntaxeos nullum nisi accusandi casum admittat. Erroris causam, eandem autumo, quam diversarum lectionum, vers. 84. 91. 108. 143. & 147. nempe quòd librarius hac non è Prototypo suis ipsius oculis crebrius inspecto trās-scripserit, sed ex alterio dictantis ore tantummodò exceperit. Aut igitur Anagnostes legit, $\epsilon\mu\psi\upsilon\chi\omicron\upsilon\ \omicron\iota\omicron\upsilon$, id est, vivam sive animatam domum, quo pacto corpus humanum à Prudentio Cathemerinôn hymn. 30. v. 133. aniō mæ domus nominatur; aut in trisyllaba voce $\alpha\upsilon\omicron\upsilon\alpha$ postremam literam inter pronunciantium absorpsit, unde in amanuensis auri-
bo, κατ' $\alpha\chi\omicron\alpha\tau\omega$, duntaxat $\alpha\upsilon\omicron\upsilon$ uel $\alpha\upsilon\omicron\upsilon\omega$ re-
sultavit.

Vid. supra
pag. 102.

sultavit. Quam sententiã magis probo, præ-
sertim cum videam ἐμψύχῳ Epitheton, τῦς
ἄκων & vocabulo iam olim iungi solitum, ut
patet è veteri Senario:

107.

ἐκὼν ὁ Βασιλεὺς θεῖν ἐμψύχῳ θεῶ.

Rex est animata quadã imago Numinis,
Ad calcem postremi versus Iambici, ne quid
dissimulem, de meo adieci τῦς, ut integrum
sibi constaret metrum; in cæteris, manuscripti
autoritatem fideliter secutus fui, quod idem
etiam in utriusq; Gregorij, Nazianzeni &
Nysseni, non quidem epistolis, sed integris
tractatibus ac propè voluminibus, nuspiam
hactenus editis, Deo clementer largiente, præ-
stabo. Interim amicus Lector, hoc meum stu-
dium æqui boniq; consulat, eoq; prosperè frua-
tur, commendatus patrociniò præpotentis
Dei, trini atq; unius, in secula
sempiterna benedicti,
AMEN.

In Monastio
ch. diversorũ
Poëtar. veter.,
pag. 220.

CATA

CATALOGVS SCRIPTO-
rum, quæ D. Amphilochius, Epi-
scopus Iconiensis ad posteritatem
transmisit.

ὁ λόγος, πρὸς τὸ υἱὸν, Oratio de Filio Dei.
Citatur à Theodoro dialog. 3. cap. 27. p. 132.

Oratio de Spiritu Sancto, quam sibi quoque
visam & lectam, Hieronymus tom. 1. fol. 137.
affirmat, his verbis: Ἀμφιλόχιος, ἰκονίης ἐπι-
σκοπος, ἔδωκεν μοι λόγον ἀνεγνω πρὸς τὸ
ἅγιον πνεῦμα, ὅτι θεὸς, καὶ προσκυνητὸν
ἔστιν, ὅτι τε δὲ παντοκράτωρ. Amphilochius,
Icony Episcopus, nuper mihi librum legit de
Spiritu Sancto, quod Deus est, & quod ada-
randus, quodque & omnipotens sit.

Oratio de vita & miraculis Basilij Ma-
gni, cuius mentionem facit Nazianzenus,
Monodia, fol. 1. Habetur Vienna, in Biblio-
theca Imperatoria, codice ms.

Oratio in peccatricem, qua Dominum
inunxit, & Phariseum.

Alia oratio, Quod desperandum non sit:
Citantur in Bibliotheca Gesneri, fol. 83.

Diversa eiusdem Homilia sive Orationes:
ἐς τὸ, Εἰ δ' ἠμαρτὸν, παρελθετω ἀπ' ἐμῆ
τῆς ἀσπίδος τῆς τοῦ. In dictum Christi, Matth.

26. 39: Si possibile est, transeat à me calix
 iste. Citatur à Theodoro, dialog. 3. c. 27. p. 131.

εἰς τὸ, ἢ δὲ ὑμῶν ὁ υἱὸς ποιῆν ἅπ' ἑαυτοῦ
 εἶναι. In locum Christi, Non potest Filius fa-
 cere à se ipso quicquam. Ioh. 5. 19. Allegatur
 à Theodoro, dialog. 1. cap. 27. pag. 129. Di-
 al. 2. c. 34. p. 149. 150. & Dial. 3. c. 27. p. 132.

εἰς τὸ, ὁ πατὴρ μὲν μέγας μὲν ἐστίν. In di-
 ctum, Pater maior me est. Ioh. 14. 28. Citan-
 te Theodoret. dial. 1. c. 27. p. 127. Dial. 2. c. 34.
 p. 149. Dial. 3. c. 27. pag. 131.

Eiusdem Fragmenta vel Sententia, quarum
 insigniores è Patribus collectas,
 hic subiicio.

De Nativitate CHRISTI.

Nisi ille natus esset (σάρκινως) carnaliter:
 neq. tu natus esses spiritualiter. Nisi ille por-
 tāssēt servi formam: neq. tu ad gloriam ad-
 optionis filiorum natus esses. Apud Cyrill.
 Episcop. Alexandrin. in Apologetic. tom. 2.
 fol. 68. Et Concilij Chalcedonens. Actione
 prima, fol. 83.

De donis Magorum Orientalium,

Matth. 2. 11.

Quoniam idem, ipse est & Rex & Deus:
 morte

mortem propter dispensationem passionis gustavit. Dona, mysterij sunt indicia. Offerunt aurum: agnoscunt enim eum esse Regem. Offerunt & thus, sicut Deo: offerentes & myrrham, propter mortem in mysterio passionis. Act. Concil. Chalcedonens. fol. 38.

De morte Christi.

Propter hoc Christus semetipsum exinanivit, ut nos omnes de plenitudine eius acciperemus. Illius mors, nostra facta est immortalitas. Domini passio, seruo facta est exaltatio. Ibid.

De manifestatione Christi resuscitati, Ioh. 20. 27.

Thomae dubitanti de resurrectione, ostendit vestigia clavorum, & vulnerum cicatrices. An igitur non potuit se ipsum sanare post resurrectionem, qui omnes etiam ante resurrectionem sanaverat? Ἀλλὰ δι' ὧν μὲν τὸς τύπος τῶν ἡλῶν δ' ἄκνυσι, πᾶρα δ' ἰδῶσιν, ὅτι τῷ τοῦ δι' ὧν δὲ κεκλισμένων τῶν θυρῶν εἰσφοσι, δ' ἄκνυσι, ὅτι δ' τοῦτο. Τῷ τοῦ μὲν, ἵνα πληρώσῃ τὸν τρόπον τῆς οἰκονομίας, ἐγείρας τὸ νεκρωμένον. Οὐ τοῦτο δὲ, ἵνα μὴ πάλιν ὑποπέσῃ φθορᾷ, μηδὲ πάλιν ὑποστῇ θάνατον. Per hoc quidem, quod monstravit vestigia clavorum,

vorum, idem esse corpus evidentissime ostendit. Per illud verò, quòd ianuis clausis, ad discipulos ingressus est, ostendit, non esse tale, quale prius fuerat. Idem ergò corpus retinuit, ut dispensationi suæ satisfaceret, resuscitando corpus mortuum. Qualitatem mutavit, ne iterum obnoxium esset corruptioni, aut de-nuò mortem sustineret. Theodoret. dial. 2. cap. 34. pag. 150.

De resurrectione mortuorum.

ἡ ἀνθρώπου ἡσὶς ἄφθαρσίαν ἀνεκάνιδης
 δ' ἂν γὰρ, φησι, ὁ θνήσκων τὸ το σὺ δ' ὕστατος ἀθα-
 νασίαν, ἢ τὸ φθαρτὸν τὸ το, σὺ δ' ὕστατος ἀ-
 φθαρσίαν. ὁ γὰρ τὴν ἀκρίβειαν, ὁ θνήσκων τὸ το
 εἰς τὴν δεικτικὴν, ἵνα μὴ ἄλλης νομοθεσίας
 ἀνελασθῶν. Humanitas ad incorruptibilitatem
 renovata est. Oportet enim, inquit Apo-
 stolus (1. Cor. 15. 53.) hoc mortale induere im-
 mortalitatem, & hoc corruptibile induere in-
 corruptibilitatem. Vides, quàm accuratè lo-
 quamur, mortale hoc quasi digito monstrans,
 ne putes aliam carnem, præter HANC,
 resurrectionem esse. E Theodoreti,

dialog. 3. c. 27. p. 132.

F I N I S.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

B I B L I O T H E C A

Cb 1856. 8

ULB Halle

3

002 386 801

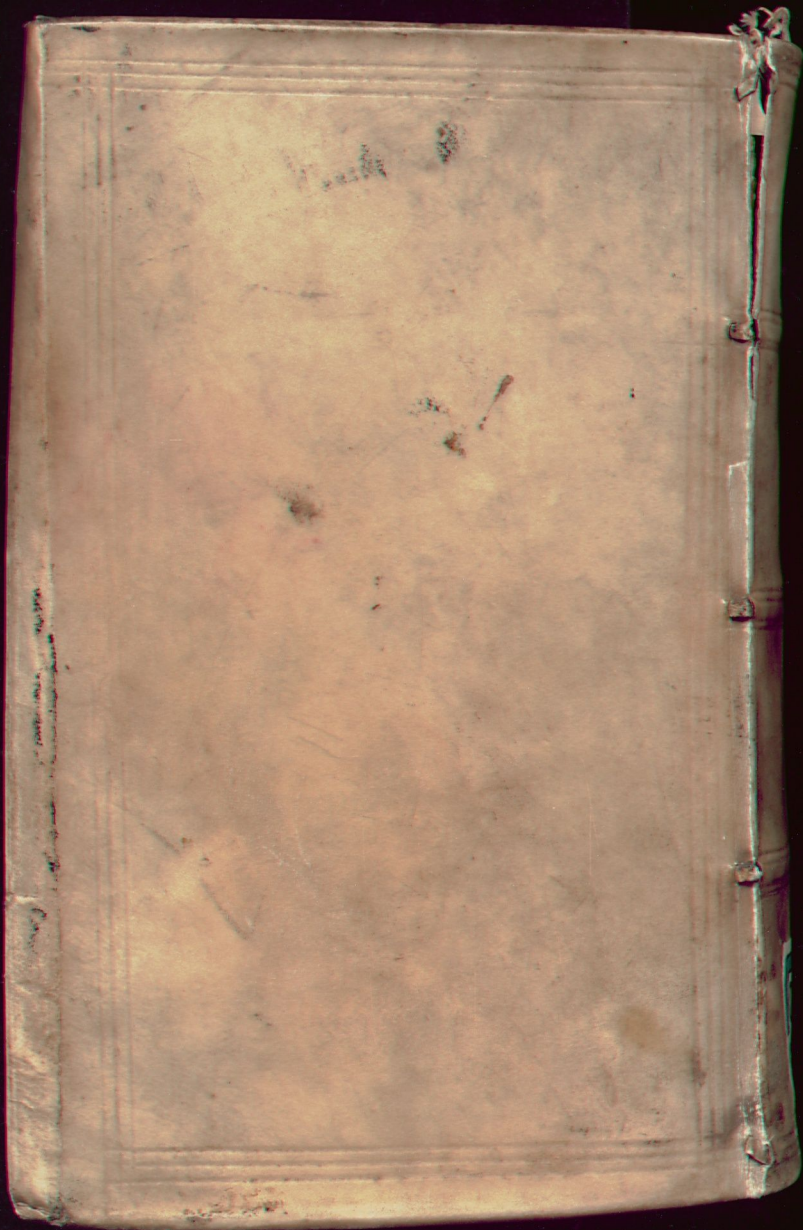

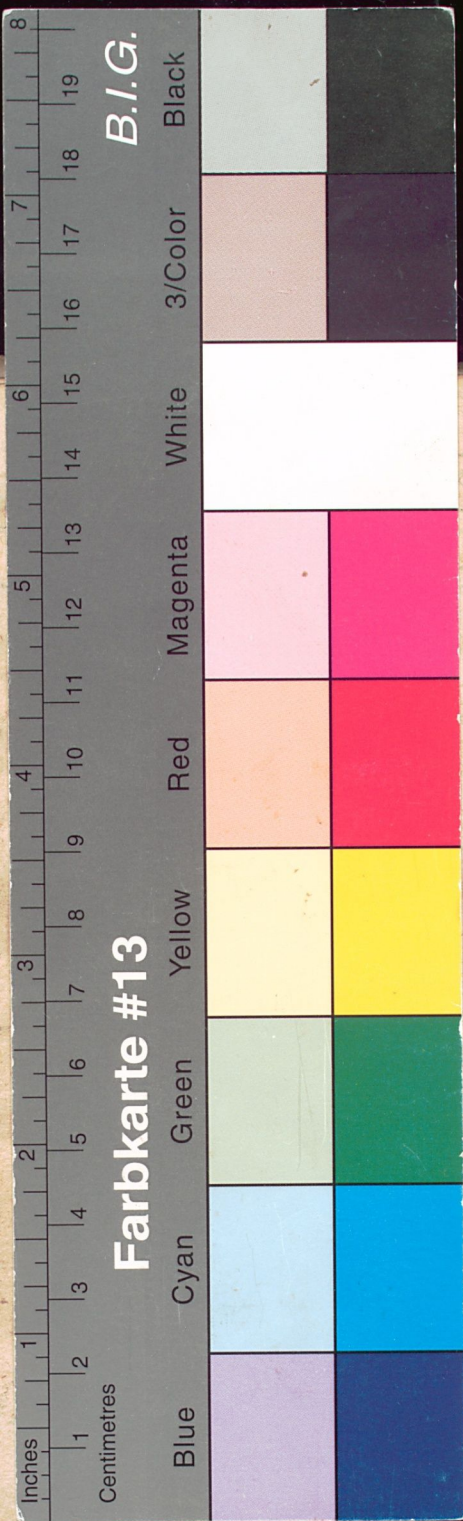
~~1856~~

U077

1856

DIVI AMPHI
LOCHII, DE STV
DIIS RECTE FOR-
MANDIS

EPISTOLA GRÆCA:
NVNC PRIMVM POST
annos MCCXL. è veteri codice
manuscripto in lucem prolata, & eodem
genere carminis Latinè reddita, bre-
vibusq; insuper Notis
illustrata

M. JOACHIMO ZEH-
NERO.

ANNO MDCIX,
SCHLEVSINGÆ

Sebastianus Schmuccius excudebat,